Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. WYDANIE III. II.

Rok XIII. Kraków, środa 7 maja 1930 Nr. 117

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7.
Telefon Nr. 279. — Telefon redaktora naczelnego Nr. 3689.
Konto czekowe PKO w Krakowie 400.630.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12 do 1 w południe.

Cena egz. 25 gr.

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji.
Komunikaty, przesłane redakcji, nie będą uwzględnione.
Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Cena ogłoszeń i prenumeraty umieszczona jest na ostatniej stronie.

Mahatma Gandhi aresztowany!

Granice ingerencji państwa w sprawy gospodarcze

Zagadnienie etatyzmu w Polsce jest jeszcze wciąż aktualne. Jakkolwiek z ust miarodajnych czynników słyszymy wciąż uroczyste przyrzeczenie nierozszerzenia etatyzmu na nowe dziedziny wytwórczości, to jednak pewne fakta przemawiają bezsprzecznie zatem, że prąd etatyzmu w Polsce nie zamarł, że „radosna twórczość" wciąż jeszcze podnosi się.

Problem etatyzmu w Polsce był wielokrotnie obszernie przedyskutowany, co znalazło swój wyraz w szeregu dzieł, jak n. p. „Etatyzm w Polsce", „Na froncie gospodarczym", „Bierny bilans handlowy" i inne. Do dalszego jednak, ciekawego oświetlenia tego problemu przyczynia się broszura p. inż. Romana Brzeskiego, dyrektora Izby Handlowej w Katowicach, p. t. „Granice ingerencji państwa w sprawach gospodarczych".

W tejże broszurze podaje autor najważniejsze myśli poruszone przez oba obozy, a to pp. St. Starzyńskiego, Wincent. Jastrzębskiego, inż. Krachelskiego, inż. Stan. Szwalbego, Dr. Jana Lazowskiego, Wład. Landaua, Antoniego Anusza, i in., a przychodzi do przekonania, że polemika, która się na ich tle wywiązała, nie weszła w istotę sporu, była wyrywkową i obracała się przeważnie tylko koło słowa „etatyzmu". Autor śledził ją szczegółowo, a niestety nie znalazł w niej ani nowej myśli, ani dążności do rozwiązania tego zagadnienia.

Objęcie roli dominującej w życiu gospodarczem przez Państwo, obóz frontu gospodarcze go uzasadnia m. in. brakiem inicjatywy. Zdaniem autora nasze życie gospodarcze wykazuje wprawdzie małą inicjatywę, zadaniem państwa jest ją pobudzić, natomiast zbyt daleko sięgająca ingerencja państwa może ją tylko osłabić. Państwo nie stwarza kapitału, a szczupłe stosunkowo dochody czerpie z dochodów gospodarstw prywatnych w formie podatków bezpośrednich i w ten sposób umniejsza zdolność robienia oszczędności, robienia inwestycyj. Państwo może tylko, pisze dalej autor, uciąć w jednem miejscu kawałek płaszcza, aby go w drugiem miejscu poprawić, nowego materjału nie tworzy, nie jest zaś pewnym, czy ten kawałek w najpotrzebniejszem miejscu przyprawi. Państwo własnych przedsiębiorstw nie zracjonalizowało, skoro one nie dają dochodu, jakaż więc jest gwarancja, że będzie dobrze racjonalizowało cudze? Niewątpliwie państwo jako administrator jest więcej przedsiębiorcze, może dawać inicjatywę, wskazywać drogi i cele inicjatywie prywatnej, ale nie może zastąpić jej swoją inicjatywą, swoją działalnością zastąpić myśli i pobudek, które kierują życiem jednostek przez machinę państwową, działającą według z góry nakreślonego planu. Autor stawia pytanie, czyż dlatego, że państwo jest posiadaczem wielkich ilości szmat i papierówki a wielkim konsumentem papieru, musi zakładać papiernie, aby zaopatrywać swe biura a nawet konkurować z zakładami prywatnemi? Czy na to będzie państwo wypompywało ze społeczeństwa gdzieindziej bardzo może potrzebny kapitał na taką inwestycję, aby stwarzać hiperprodukcję? Czy nie powinien mu wystarczyć zysk bez ryzyka, jaki ciągnie z przedsiębiorstw prywatnych we formie najrozmaitszych opłat i podatków?

Co się tyczy ingerencji państwa w sprawy gospodarcze, słusznie autor zauważa, że niema nikogo, ktoby odmawiał państwu takiej ingerencji, nie uznawał jej potrzeby, a nawet tej ingerencji nie wzywał. Różnica polega na tem, że w pewnych sprawach jedni uważają ją za potrzebną, drudzy nie.

Ingerencja państwa nie powinna zakreślać sobie zbyt szerokich granic i z tego powodu, iż państwo nie jest tylko organizmem gospodarczym, ale przedewszystkiem politycznym. Sfera zaś gospodarcza od politycznej w praktyce oddzielić się nie da albowiem polityka ma na oku osiągnięcie pewnych z góry powziętych ogólnych postulatów, przyczem dla ziszczenia ich poświęca inne. Granice ingerencji teoretycznie zdaniem autora, nie dadzą się ustalić, co najwyżej można dla działalności państwa na polu administracji gospodarczej postawić następujące postulaty:

1) aby państwo nie ingerowało w sprawy gospodarcze dla rozciągnięcia celów politycznych, rozwój gospodarczy wymaga bowiem stabilizacji stosunków i nie może być uzależniony od zmiennych nastrojów politycznych.

2) aby państwo nie ingerowało, nie mając jasno wytkniętego celu i pełnej świadomości skutków,

3) aby państwo nie ingerowało w interesie jednostek, w szczególności w interesie przedsiębiorstw prywatnej gospodarki państwa,

4) aby ingerencja w sprawy gospodarcze miała faktycznie na celu osiągnięcie celów gospodarczych.

Cała trudność tak ważnego zagadnienia leży jednak, naszem zdaniem w tem, by postawić nietylko tezy negatywne, lecz także pozytywne. Chodzi o to, by ustalić tę tak elastyczną granicę, w której etatyzm zatacza swój umiar.

Wykryciem i ustaleniem tej granicy zajmowali się wybitni ekonomiści w Polsce i dali temu wyraz w dziele „Zagadnienie etatyzmu w Polsce". Przypatrzmy się poglądom tychże.

I tak b. minister przemysłu i handlu, obecny prezes warszawskiej Izby Przem.-Handlowej p. Klarner, powiada tamże:

„Trzeba wynaleźć umiar etatyzmu. Widzimy, że z chwilą zlikwidowania wojny państwa europejskie podążyły najszybciej do likwidacji przerostu w etatyzmie. I są szczęśliwe te państwa, które zdołały wyjść z tego przerostu etatyzmu, bo dziś znowu kwitną jak kwitły przed wojną. Niestety Polska z tego okresu powojennego nie wyszła, mamy jeszcze przed sobą szmat drogi do zrobienia, zanim się spotkamy ze społeczeństwami Zachodniej Europy, które mogą sobie powiedzieć: jesteśmy w stosunkach normalnych. Z tego też względu nie można identyfikować naszego etatyzmu z etatyzmem Zachodniej Europy, aczkolwiek i tam etatyzm jest przedmiotem badania co zresztą, jak wiemy był również przedmiotem oddzielnej konferencji w Amsterdamie. Pierwszym źródłem twórczej pracy gospodarczej jest inicjatywa prywatna i tej inicjatywy prywatnej niewątpliwie nie wolno niszczyć. Otóż, co jest znaleźć umiar w tem zagadnieniu. — Polega ono na tem, że państwo z chwilą, gdy przystępuje do działalności gospodarczej, winno być obciążone wszystkiem takiemi samemi ciężarami z tytułu prowadzenia przedsiębiorstwa, jakiemi jest obciążony przedsiębiorca prywatny. W takiem ujęciu jest słuszność i umiar.

Przy jednakowych warunkach pracy, konkurencja przedsiębiorstw państwowych przestaje być niebezpieczną, a jednocześnie Skarb ma dokładny obraz o stopniu opłacalności tych przedsiębiorstw".

Znany znawca życia gospodarczego p. Wierzbicki, granice wzgl. umiar etatyzmu określa w ten sposób:

„Istota rzeczy tkwi w tem, by Rząd jako dysponent części z dochodu społecznego i jako dysponent siły i władzy nie przeciwstawiał się społeczeństwu, lecz z niem współdziałał. Ta teza określa właściwe granice tak dla ingerencji Rządu do przedsiębiorczości prywatnej, jak i dla własnej bezpośredniej działalności przedsiębiorczej."

Jeżeli na tem stanowisku staniemy, to wytyczną polityki przedsiębiorczej państwa będzie podejmować bezpośrednio te tylko zadania, które dla wzrostu aktywności społecznej są nieodzownie konieczne, a nie mogą być wyko-

WAŻNE

dla właścicieli domów w Berlinie!

W tych dniach przyjeżdża do Krakowa p. Weissmann, współwłaściciel firmy Weissmann & Co Berlin Unter den Linden 47 i podczas swojego kilkudniowego pobytu udzieli chętnie wszelkich informacyj w sprawie stosunków obecnie na rynku niemieckim panujących.

P. Weismann dysponuje chwilowo większemi kwotami na II. hipoteki na dogodnych warunkach odsetkowych. Informacyj z grzeczności udziela na razie p. Ringel, Florjańska 25, Kollektura loterji państwowej.

nane w drodze inicjatywy prywatnej, a trakto wać należy ten stan rzeczy tylko jako przejściowy, dążąc ogólnemi zarządzeniami polityki gospodarczej do wzmocnienia tej inicjatywy i do oddania jej jaknajszybciej zakresu działalności przedsiębiorczej, chwilowo objętego przez Państwo. Inaczej rozumieją tę sprawę neoetatyści. Ich dążeniem jest, by zakres bezpośredniej działalności przedsiębiorczej Państwa zwiększać, by z przedsiębiorczością prywatną współzawodniczyć i teren tego współzawodnictwa możliwie rozszerzać, a stan posiadania przedsiębiorczości państwowej możliwie zwiększać (lasy, — tartaki — fabryki celulozy — papiernie — warsztaty mostowe — fabryki samochodów ciężarowych — ostatnio rowerów itd.).

Te wszystkie plany nie są planami współdziałania, lecz planami współzawodnictwa, wykorzystania przewagi konkurencyjnej, jaką daje państwu np. posiadanie 50 proc. ogólnej produkcji masy drzewnej, lub prawo wykonywania zamówień na mosty kolejowe, drogowe, rzeczne itd.

Powracając do wywodów autora, słusznie tenże stwierdza, że państwo wkracza coraz intensywniej na pole przedsiębiorczości o charakterze czysto prywatnym. Mamy już największą, poza Rosją sowiecką, ilość monopoli, a więc monopol solny, tytoniowy, spirytusowy, zapałczany, rurociągów gazowych, ropy bruttowej, loterji państwowej, sacharyny, ubezpieczenia budynków wiejskich, a wreszcie powietrznej komunikacji, przyczem będąc faktycznie urzędami, dążą one do rozszerzenia swej działalności (tak np. tytoń, spirytus, zaczyna się sprzedawać we własnych sklepach, fabrykantów wódek gatunkowych zmusza się do prowadzenia także wódek czystych, właścicielom składów win każe się butelkować w rozlewniach).

Szeroko zakrojona przedsiębiorczość państwa powoduje przekroczenie budżetowe i stanowić będzie poważne niebezpieczeństwo dla jego równowagi, a tem samem dla waluty. Słusznie więc autor kończy swe wywody postulatem, by ograniczyć przedsiębiorczość państwa do tych jedynie wypadków, w których państwo i tylko państwo jest bezpośrednio zainteresowane, a kapitał prywatny nie wykazuje zainteresowania.

Dr. L. Lampel

Mahatma Gandhi aresztowany

Z polecenia rządu brytyjskiego

BOMBAJ 5. V. PAT (Reuter) Gandhi aresztowany został w Jalalpur

* * *

Bombaj. 5. 5. PAT. Reuter). **Gandhi przewieziony został do Borivlit w pobliżu Bombaju, gdzie wyprowadzony został z pociągu, a na stepnie odprowadzony w nieznanym kierunku.**

Londyn. 5. 5. PAT. **Reuter donosi z Jalalpur, iż aresztowanie Gandhiego nastąpiło z polecenia rządu brytyjskiego.**

Muzułmanie afgańscy spieszą z pomocą powstańcom

Peshawar. 5. 5. PAT. Policja dokonała rewizji w siedzibie miejscowego kongresu oraz w szeregu innych organizacyj, przyczem skonfiskowano wiele dokumentów i aresztowano 17 osób, na skutek danych, znalezionych w korespondencji, pomiędzy komitetem miejscowego kongresu a przywódcą muzułmanów afgańskich, który miał obiecać przysłanie większych oddziałów wojskowych, na pomoc powstańcom hinduskim. **Przywódca muzułmanów afgańskich Hadżi Tarangzal, przybył istotnie na granicę z oddziałem 400 ludzi,** jednakże wszystkie miejscowe szczepy odniosły się z obojętnością do jego apelu.

Nie aresztowany, lecz internowany?

Londyn. 5. 5. PAT. Tutejszy sekretarjat **dla spraw Indyj** oświadczył, że **Gandhi będzie nie tyle uwięziony, ile raczej tylko internowany.** Według doniesień z Poona, przybyły tam trzy samochody z policją, które przywiozły Gandhiego. Oświadczył on przedstawicielowi „Reutera“, że podczas drogi policja zabezpieczyła mu wszelkie możliwe udogodnienia Panuje tu przypuszczenie, że rząd indyjski wyznaczy Gandhiemu stałą pensję miesięczną w sumie 100 rupji na niezbędne potrzeby.

Dookoła nominacji p. Simpsona

Kim jest delegat rządu brytyjskiego

Londyn. 5. 5. ŻAT. Sir Simpson, który jak donieśliśmy, wydelegowany został przez rząd angielski do Palestyny, celem złożenia sprawozdania o zagadnieniu kolonizacji i imigracji, liczy obecnie 62 lat życia. P. Simpson był w latach 1922/24 członkiem parlamentu angielskiego (należał do liberałów). Na służbie cywilnej w Indjach pozostawał od roku 1884, zajmując szereg odpowiedzialnych stanowisk. W roku 1916 opuścił służbę cywilną. W związku z nominacją Simpsona zamieścił „Times“ artykuł wstępny, w którym czytamy m. in.: Imigracja żydowska na potyka na trudności, które zwiększają się wraz znaturalnym przyrostem ludności arabskiej. Możliwem jest że ulepszone metody rolnicze przyczynią się do rozwiązania zagadnieni, imigracji żydowskiej. Zdanie opinji publicznej w tej sprawie jest podzielone. Jeżeli się rozważy, że powyższe zdanie nie odpowiada rzeczywistości to należy wyciągnąć z tego właściwe konsekwencje. W tym wypadku zarówno mandat, jak i program sjonistyczny powinien ulec rewizji. Rzeczoznawcy mianowani przez rząd przeprowadzili już podobne badanie nad podobnem zagadnieniem w Macedonji. Nominacja taka jest najlepszym dowodem, że rząd dąży do znalezienia rozwiązania sprawy.

Marszałek Piłsudski i premjer Sławek

przeciwko zwołaniu Sejmu

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 5. 5. Sin. W kołach sejmowych rozeszły się dziś pogłoski, że dnia 8 bm. wniosek poselski o zwołanie nadzwyczajnej sesji semowej ma zostać przesłany przez marsz. Daszyńskiego do p. Prezydenta.

Wedle krążących pogłoek, rząd nie uzgodnił jeszcze stanowiska swego wobec nadzwyczajnej sesji sejmowej. Sprawa ta ma być przedmiotem obrad najbliższego posiedzenia rady ministrów. Szereg bowem ministrów jest za zwołaniem nadzwyczajnej sesji, oświadczając się za nią ze względów gospodarczych, natomiast marszałek Piłsudski i premjer Sławek są przeciwnikami zwołania sesji nadzwyczajnej.

W kołach politycznych panuje naogół przekonanie, że sesja nadzwyczajna zostanie zwołana, jednakże zostanie odroczona. Wyrażają przekonanie, że Sejm nie będzie obecnie rozwiązany, lecz w okresie nieco późniejszym.

Dr. med. Stanisław Kwiatkowski
Kraków, Pl. Matejki 6
zawiadamia, że zaprowadził u siebie najnowszy aparat rentgenowski **PHILIPS—METALIX** Polskich Zakładów Philips S. A., tak dla celów djagnostycznych, jak i zdjęć utrwalonych. Aparat jest przenośny. Zdjęcia wykonywa się również w mieszkaniu chorego. Specjalne zdjęcia szczęk i zębów dla zakładów dentystycznych. 1620x
Ordynuje od godz. 10 do 12 i od 2 do 4-ej popoł.

Premjer Sławek w Belwederze

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 5. 5. Sin. Dziś o godzinie 12 premjer Sławek udał się do Belwederu, gdzie został przyjęty przez marszałka Piłsudskiego. Konferencja trwała przeszło godzinę.

Protesty wyborcze przed Sądem Najwyższym

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 5. 5. (Sin) Sąd Najwyższy ogłosił dzisiaj wyrok, w sprawie protestu przeciwko wyborom do Sejmu w okręgu nowogródzkim, zgłoszonego przez stronnictwo chłopskie. Sąd Najwyższy oddalił skargę. Motywy wyroku ogłoszone będą dnia 20 bm. Równocześnie Sąd Najwyższy rozpatrywał skargę, domagającą się unieważnienia wyborów do Sejmu w okręgu pińskim. Ogłoszenie wyroku odłożono do dnia 1p bm.

P. Dewey wyjeżdża wkrótce do Rosji

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 5. 5. Sin. Dziś wieczorem powrócił z Paryża i Bukaresztu p. Dewey. Udaje się on niebawem do Rosji sowieckiej w celu przeprowadzenia dalszych badań nad sytuacją, stanem gospodarczym Rosji.

Poseł Zarski nadal w więzieniu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 5. 5. Sin. Urząd prokuratorski przy sądzie okręgowym w Łodzi nie otrzymał dotąd od marszałka Sejmu żądania uwolnienia aresztowanego posła Zarskiego, członka komunistycznej frakcji poselskiej, który został aresztowany pod zarzutem strzelania do funkcjonarjusza policji. Wobec tego urząd prokuratorski zarządził postępowanie karne i zadecydował, że poseł Żarski pozostanie nadal w więzieniu.

Pociąg prezydenta Austrji zderzył się z samochodem

Wiedeń. 5. 5. PAT. Pociąg kolejowy, którym jechał wczoraj w nocy prezydent Austrji Miklas, zderzył się w pobliżu Wienerneustadt z samochodem ciężarowym. Maszyna pociągu została uszkodzona i musiała być wymieniona. Trzy osoby jadące samochodem zostały ranne.

W Londynie zmarł znakomity mistrz gry szachowej, M. Gunsberg, przeżywszy lat 75.

Onegdaj otwarta została komunikacja lotnicza Berlin—Kowno—Moskwa. Samoloty kursujące między Berlinem a Moskwą będą lądować w Kownie, nie zaś w Rydze jak dotychczas.

Przy otyłości, artretyzmie i chorobie cukrowej naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa wzmacnia czynności żołądka i kiszek oraz ułatwia trawienie. Badacze chorób przemiany materji stwierdzają świetne wyniki, trzymane przy stosowaniu wody Franciszka-Józefa. 947K

Rzemiosło krakowskie przeciw nadmiernym podatkom

Uchwała co do ewent. zamknięcia pracowni i sklepów oraz złożenia kluczy u Władz Skarbowych

Kraków, 6 maja.

Dnia 30 ub. m. odbyło się w Krakowie na Kotłowem zebranie starszyzny cechów krakowskich dla omówienia sprawy tegorocznych nadmiernych wymiarów podatku przemysłowego od obrotu dla rzemiosła.

Na tem licznem zebraniu z goryczą stwierdzono, że mimo ogólnego zubożenia sfer rzemieślniczych wymiary podatkowe *uskuteczniono bez znajomości stosunków* i *podwyższono je kilkakrotnie* — w pewnych wypadkach nawet *siedmiokrotnie, w porównaniu z rokiem ubiegłym.*

Wymiary otrzymali nawet rzemieślnicy pracujący bez pomocy, a obrót ich ustalono do kwoty 25,000 zł.

Przedstawiciele poszczególnych zawodów z dokumentami w ręku podnosili, że wymiary podatków przechodzą zdolność płatniczą rzemieślników, którzy należne daniny płacili zawsze i chcą je składać ale sprawiedliwie wymierzone.

Po wyczerpującej dyskusji uchwalono jednomyślnie domagać się

1) rewizji wymiarów i ponownego oszacowania płatników przy udziale starszyzny cechowej znającej dokładnie stosunki,
2) zniżenia wymiarów do poziomu z lat ubiegłych,
3) zwolnienia od podatków rzemieślników, których ustawa zwalnia od płacenia podatku przemysłowego od obrotu,
4) umorzenia zaległych podatków po koniec roku 1928 rzemieślników VII i VIII kategorji,
5) uwolnienia od płacenia zaliczek na poczet roku 1930 tych rzemieślników, którzy zalegają z podatkami —
6) wreszcie wzięcia pod rozwagę kwestji reformy podatku przemysłowego od obrotu.

Z odpowiednim memorjałem udaje się do Ministerstwa Skarbu i Ministerstwa przemysłu i handlu Prezydent Krakowskiej Izby Rzemieślniczej p. Woiny.

Gdyby interwencja p. Prezydenta Wolnego nie odniosła pożądanych i bezzwłocznych skutków, zebrani jednogłośnie uchwalili odbyć ogólny wiec rzemieślniczy i postanowili dla zaznaczenia swego położenia *zamknąć swe pracownie i sklepy* i *złożyć klucze u Władz Skarbowych.*

Dla przeprowadzenia powziętych uchwał wybrano ścisły komitet.

Szczegóły awantur endeckich w Gdyni

Gdynia 5. 5. PAT. Trzeci zjazd Młodych Obozu Wielkiej Polski trzymał w podnieceniu całe miasto. Już od samego rana członkowie zjazdu po wyjściu z hotelu zamierzali utworzyć pochód, z którego jednak zrezygnowali z powodu zbierającej się tłumnie wrogo usposobionej ludności. Do mniejszych starć doszło przy Domu Zdrowia na Kamiennej Górze i przy Domu Kuracyjnym. Na przystani pasażerskiej jeden z członków powracającej wycieczki O. W. P. z Helu w czapce szkolnej Wawelberga wskazał na marynarza, który rzekomo miał brać udział w zamieszkach, grożąc skierowanym ku niemu rewolwerem. W następstwie wywiązała się bójka, zlikwidowana przez policję. Po obu stronach byli poturbowani. W godzinach wieczornych cała ludność Gdyni wyległa na ulice, tłumnie oblegając hotele, w których zatrzymali się członkowie zjazdu. Rzesze robotnicze ludności kaszubskiej gwizdaniem odprowadziły odjeżdżających uczestników zjazdu, który pod silną eskortą policji, uzbrojonej w karabiny, odprowadzeni byli na dworzec. W ciągu całego dnia w różnych częściach miasta miało miejsce szereg awantur, w wyniku których kilkanaście osób zostało aresztowanych.

Gdynia, 5. 5. PAT. Pierwszy numer „Głosu Pomorskiego", który dzisiaj ukazał się w Gdyni, obszernie omawia wypadki wczorajsze, przyczem najbezwzględniej potępia zjazd Młodych O. W. P., który chciał rozbić jedność narodową w Gdyni.

Prof. Dembiński - doktorem h. c. uniw. w Oxfordzie

Oxford. 5. 5. PAT. Na uniwersytecie oxfordzkim, odbyło się uroczyste nadanie doktoratu honoris causa, Bronisławowi Dembińskiemu, prof. uniwersytetu poznańskiego, prezesowi międzynarodowego kongresu historycznego, mającego się odbyć w Warszawie 1933.

Drobne wiadomości polityczne

Warszawa 5. 5. PAT. Dzisiaj powrócił do Warszawy po 2-dniowym pobycie w Wilnie, minister pracy i opieki społecznej Prystor i objął urzędowanie.

— Minister rolnictwa Janta-Połczyński, przyjął dzisiaj na audjencji senatora Stanisława Dąmbskiego.

— Dzisiaj rano powrócili do Warszawy z Mościc, kierownik Ministerstwa Przemysłu i Handlu Kwiatkowski, oraz Ministerstwa Skarbu Matuszewski.

— Marszałek Senatu prof. Szymański złożył dzisiaj przedpołudniem wizytę premjerowi Sławkowi.

Jerozolima, 5. 5. ŻAT, Całkowite odszkodowanie, jakie wypłacił rząd palestyński Żydom, którzy ucierpieli podczas rozruchów wynosi 89,700 funtów.

Nowy York, 5. 5. ŻAT. Zmarła tu w wieku lat 76 żona filantropa żydowskiego Natana Straussa, Lina. Pogrzeb odbył się dziś w Emanueltempel przy licznym udziale publiczności.

Teatr im. J. Słowackiego

„Panienka z dancingu", komedja w 3 aktach Stefana Krzywoszewskiego.

Węgrzy pod jednym względem górują nad Polakami: są pojętniejszymi uczniami komedji francuskiej. Nie mówiąc o takim mistrzu, jak Molnar, który ma pretensje do głębszej sztuki, ale pierwszy lepszy Vajda, lub inny autor „dobrze skrojonego fraka", skroi ci taką francuską komedję, że mógłbyś przysiąc że napisał ją sam Verneuil lub Savoir. Ta tylko zachodzi różnica, że w prawdziwych komedjach francuskich, których autorami są nie węgierscy Żydzi, a które powstały bezpośrednio w Paryżu, czuć zapach perfum i aromat francuskiego esprit, podczas gdy z „węgierskich" komedyj których autoram są węgierscy Żydzi, zalatuje ku nam często aromatem papryki i rytmem cygańskiej muzyki. U nas w Polsce jedynym reprezentantem „paryskiej" komedji jest redaktor „Świata" i autor trzech tomów dramatów, wydanych pod zbiorowym tytułem „Teatr", p. Stefan Krzywoszewski. Wartoby temu płodnemu i inwencji wcale nie pozbawionemu polskiemu twórcy francuskiej komedji „made in Varsovie" poświęcić obszerniejsze studjum, któreby naprawdę było bardzo ciekawe, albowiem odzwierciedliłoby załamanie się francuskiej pieniącej się jak szampan limonia dy przez pryzmat polskiego intelektu, ale zbyt wiele zajęłoby to miejsca i czasu.

Zresztą takim klasycznym okazem polsko-francuskiej komedji jest „Panienka z dancingu". Znajdujemy tu wszelkie ingredjencje francuskiej komedji bulwarowej, ale podlane sosem sentymentalnego, załzawionego i zakłamanego morału zatorstwa. A więc widzimy porządną pannę z urzędniczej rodziny, która oszukuje swoją owdowiałą matkę, okłamując ją, że pracuje przy „telefonach", a w rzeczywistości noce spędza w dancingu, gdzie jest „fortancerką". Zakochuje się w niej bogaty dyrektor fabryki, czy też banku i uprowadza ją prawie na gą z dancingu do swej garsonjery, ale przekonawszy się, że ma przed sobą cnotliwą roślinkę z drobnomieszczańskiej rodziny, odsyła ją do domu, nie uszczknąwszy jej nawet. Później wmawia w siebie, że nie może bez niej żyć i szczęśliwie z nią się żeni. Wszyscy są zadowoleni: i matka i pan Wieczorek, właściciel dancingu i sama panienka, publiczność już mniej, bo jest za mądra i za doświadczona, by uwierzyć w „happy end" całej historji z nie prawdopodobnego wydarzenia. Zaczyna się tu dopiero tragedja tej słodkiej Marysi, która na pewno po pierwszych miesiącach małżeństwa srodze się rozczaruje, przekona się bowiem, że mąż pożądanie wziął za miłość, ale o tem autor nic nie wspomina. A zresztą i nas to zbytnio nie interesuje wszak mamy przed sobą „komedję", a więc powinniśmy się śmiać a nie rozczulać się. Autor niestety nie bardzo jest pomysłowy, jeśli właśnie chodzi o ten śmiech, bo pierwiastek komizmu reprezentują wierzyciele dancingu, którzy nie mogąc wydostać pieniędzy, objeżdżają się aż do utraty zdrowia, a następnie są zrozpaczeni, dowiadując się, że p. Wieczorek dostał przecież pieniądze. Mówimy sobie: trudno i darmo, p. Krzywoszewski jest Paryżaninem z Warszawy, a francuska komedja przeniesiona na warszawski grunt staje się ckliwa nieprawdopodobna.

P. W. Nowakowski wyreżyserował „Panienkę z dancingu" żywo i nadał jej odpowiednie tempo. „Panienkę" zagrała p. Łozińska, jedyna, zdaje się, u nas aktorka, która umie ładnie tańczyć. Stworzyła miły, fertyczny typ trzpiota, zamazując nieco sentymentalne linie swej roli. Wyrazisty typek matki stworzyła p. Klońska-Sauerowa. Rolę amanta szczęśliwie zagrał p. Hierowski, a dobrym Wieczorkiem był p. Fabisiak. Wymienić jeszcze należy p. Dąbrowskiego jako białego murzyna, p. Pawłowskiego, jako nerwowego ucznia i braciszka panienki oraz p. Grotickiego jako filozofującego przyjaciela bohatera-amanta.

M. K.

Gościnne występy warszawskiej operetki żydowskiej

Odrazu muszę zaznaczyć, że nietylko nie lubię, ale wprost nie rozumiem operetki, jako takiej. Ludziom jednak operetka widocznie się podoba, o czem mogłem się przekonać w ubiegłą sobotę. Sala Teatru Żydowskiego przy ul. Bocheńskiej była pełna, a publiczność doskonale się bawiła. Bo, jeśli ma być operetka, to niech ona będzie pierwszorzędna.

A „Operetka warszawska", która na gościnne występy zjechała do Krakowa, jest przedewszystkiem dobrym zespołem. Pani J. Zilberg jest pełną brawury i temperamentu aktorką. Także p. Dina Halpern jest żywa, jak skra. Mężczyźni nie ustępują kobietom, wszak są to aktorzy, którzy tęsknią za dramatem, a bieda przyciśnięci wstąpili do operetki. Taki to już los żydowskiego aktora!

Odnowiliśmy znajomość ze sympatycznym aktorem p. Weintraubem, który występował swego czasu w Krakowie z trupą p. Potockiej oraz z p. Kurcem który w „Amerykańskiem Weselu" nader udaną stworzył sylwetkę starego ojca. Dobrymi aktorami są też pp. Bonecki, Rozen i Kerman.

Sama sztuka „Amerykańskie Wesele" jest typową amerykańsko żydowską operetką o melodyjnej muzyczce. Wystawiono ją starannie i bardzo żywo.

Mosad

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI

— **OPERETKA ŻYDOWSKA TEATRU KAMIŃSKIEGO Z WARSZAWY**, goszcząca z nadzwyczajnem powodzeniem w Krakowskim Teatrze Żydowskim, daje dziś we wtorek i jutro we środę poraz ostatni znakomitą operetkę „Amerykańskie wesele". We czwartek i piątek gości operetka w Sosnowcu, a w sobotę daje w Krakowie następną premjerę.

— **Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.** Krzywoszewskiego „Panienka z dancingu", grana będzie dziś, we czwartek i piątek. Jutro na przedstawieniu popularnem, po cenach zniżonych po raz 7-my sukcesowa „Egzotyczna kuzynka" z p. Jaroszewską w roli tytułowej. W próbach Edwarda Bourdeta „Ostatnia nowość" (Vient de paraitre).

— **TEATR „BAGATELA" KARMELICKA 4.** Już jutro we środę odbędzie się premjerowe przedstawienie ostatniej nowości, granej z niebywałym sukcesem w Warszawie pt. „Dom kobiet". M. Przybyłko- Potocka i W. Siemaszkowa na czele świetnego zespołu Teatru Polskiego odnoszą w tej sztuce prawdziwy triumf aktorski. Autorka sztuki Z. Nałkowska będzie obecną na premjerze. Bilety biletów do nabycia codziennie w kasie teatru.

— **TEATR PRZY UL. RAJSKIEJ 12.** Wspaniałe widowisko rewjowe pt. „Fiu- Fiu! Ho- Ho! Pi-Pi! No" będzie w dniach 8 i 10 bm. przeglądem najweselszych przebojów stolicy, dotychczas nie wykonywanych w Krakowie. W obydwa dni dane będą po 2 przedstawienia o godz 7'15 i 9'15. Bilety w sklepie p. Rudnickiego, Linja A—B.

— **NOWY TEATR DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.** Bajka „O krasnoludkach i sierotce Marysi" na przedstawieniu w Bagateli w niedzielę 11 bm. o godz. 11'30 przedpoł. będzie wielką atrakcją dla dzieci, młodzieży i starszych. Krasnoludki, żabki, motyle, mgiełki, gwiazdki i wichry, król i królowa z orszakiem zaludnią w barwnym korowodzie scenę, aby zawładnąć fantazją wszystkich. Bilety sprzedaje kasa teatru „Bagatela" codziennie.

— **PRZED KONGRESEM PENKLUBÓW.** W Krakowie bawił przez 2 dni prezes polskiego Pen klubu Ferdynand Goetel, w związku z mającym się odbyć w Warszawie międzynarodowym kongresem Penklubów. Uczestnicy kongresu wyjadą na 2 dni 23 i 24 bm. do Krakowa, stamtąd zaś udadzą się na zwiedzenie salin wielickich, Zakopanego i Pienin. W Krakowie odbyć się ma raut na Wawelu, wraz z przedstawieniem Odprawy posłów greckich i koncertem pieśni polskich na krużgankach, oraz garden party w lasku Wolskim. Ogółem na zjazd przybędzie do 100 gości z zagranicy. M. in. przyjazd swój zapowiedzieli znakomici pisarze Galworthy, H. G. Wells, K Caper, A. G. Borges i inni. (PAT).

„BÓG ZEMSTY" SZALOMA ASZA JAKO FILM DZWIĘKOWY. Były dyrektor Żydowskiego Teatru Państwowego w Moskwie Aleksander Granowski przystąpił do nakręcania „Boga Zemsty" Szaloma Asza, jako filmu dźwiękowego, który wykonany będzie w języku niemieckim, francuskim i angielskim, jak również po żydowsku. (ŻAT.)

WYSTAWA SZTUKI ŻYDOWSKIEJ W BERLINIE. Zarząd gminy żydowskiej w Berlinie uchwalił zorganizować wystawę dzieł artystów żydowskich, która ma być przeglądem udziału żydowskiego we współczesnej twórczości artystycznej. (ŻAT.)

SUKCESY MALARZA ŻYDOWSKIEGO Z POLSKI. W Galerji Holbein we Wiedniu otwarta została wystawa obrazów młodego malarza żydowskiego z Polski S. Lantmana, który zakończył swe studja we Włoszech Prasa wiedeńska zamieszcza artykuły pełne uznania dla młodego artysty. (Ż. A. T.).

PORTRET BIALIKA — DAR DLA ZWIĄZKU LITERATÓW. Grupa członków Żydowskiego Związku Literatów i Dziennikarzy w Warszawie zakupiła portret Chaima Nachmana Bialika pędzla znanego portrecisty Feliksa Friedmana. Portret ter został zaofiarowany Związkowi literatów i zawieszony na wielkiej sali w lokalu związku. (ŻAT.).

— **RABINDRANATH TAGORE JAKO MALARZ** Donoszą z Paryża; W galerji Pigalle przygotowuje się obecnie wystawa rysunków i akwarel wielkiego poety hinduskiego Rabindranath Tagore. (PAT).

—o—

REPERTUAR TEATRÓW KRAKOWSKICH.

KRAKOWSKI TEATR ŻYDOWSKI

Wtorek: „Amerykańskie wesele".
Środa: „Amerykanskie wesele".

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Wtorek: „Panienka z dancingu".
Środa: „Egzotyczna kuzynka" (przedst. popularne — ceny zniżone).

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych we Lwowie

W dniu 11 kwietnia 1930 odbyło się pod przewodnictwem Prezesa Dra Władysława Stesłowicza, oraz w obecności Delegata Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, Naczelnika Wydziału Wacława Brunera i Delegata Województwa Radcy L. Osuchowskiego, Walne Zgromadzenie Delegatów Zakładu Pensyjnego dla Funkcjonarjuszy, obecnie Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych we Lwowie. Głównym przedmiotem obrad Zgromadzenia było między innemi sprawozdanie Wydziału Kierującego z czynności i rachunków za rok 1929.

Wedle sprawozdania majątek Zakładu w dniu 31 grudnia 1929 wynosił w dziale ubezpieczenia emerytalnego zł. 57.584.437.57, a w dziale ubezpieczenia na wypadek braku pracy zł. 5.184.068.69, w innych funduszach (ubezpieczenie dobrowolne ind.) zł. 2,506.881.34 razem zł. 65,275.387.59. Dochody w obydwóch działach ubezpieczenia składały się głównie z przypisanych składek zł. 16,249 909 i z lokaty majątku zł. 3,577.023.70, razem 19.819.933.79 zł. Koszty administracyjne wynosiły 830.066.34 zł., czyli 4.91 proc. z przypisanych składek w dziale emerytalnym, a 6.21 proc. składek w dziale ubezpieczenia od bezrobocia. Koszty te jednak zostały w całości pokryte z części dochodów z lokat, bez żadnego naruszenia ściągniętych składek. Wydatki na świadczenia ustawowe były pokrywane częściowo z dochodów z lokaty majątku, a częściowo ze składek ubezpieczeniowych.

Stan członków ubezpieczonych z końcem 1929 r. przedstawiał się w ilości 43.756 osób. W porównaniu z rokiem 1928 liczba ubezpieczonych wzrosła o 6.669 osób.

Swiadczenia emerytalne pobierało 3,033 osób w rocznej sumie 2.987.759.71 zł., a w szczególności: renty nieudolności i starcze 923 osób z łączną kwotą 1,415.072 zł., renty wdowie 933 osób z kwotą zł. 743.966.40, renty sieroce 694 z kwoą 19.008.80 zł. Nadto wypłacono tytułem odpraw zł. 376.222,25 dla osób 249, a na lecznictwo obowiązkowe z art. 25. i profilaktyczne z art. 61 dekretu zł. 255.490.26. W porównaniu z rokiem poprzednim świadczenia emerytalne wzrosły o 26.80 proc.

Swiadczenia z powodu braku pracy wyniosły w roku sprawozdawczym łączną kwotę 1,174.545.66 zł. Suma miesięcy zasiłkowych wynosiła 9,212, czyli o 6.953 miesięcy więcej, niż w roku poprzednim.

Akcję leczniczo-wypoczynkową prowadził Zakład w roku sprawozdawczym jeszcze na zasadzie regulaminu z poprzedniego roku, który przewidywał lecznictwo profilaktyczne i restytucyjne w ścisłem tego słowa znaczeniu oraz akcję leczniczo wypoczynkową. Z lecznictwa tego korzystało w ciągu roku 705 osób przez 18.217 dni leczenia. Wydatki z powodu tego leczenia, które obejmowały koszt utrzymania (częściowy lub całkowity) pomoc lekarską i zabiegi lecznicze, taksy, zasiłki pieniężne na leczenie itp. wyniosły łączną sumę zł. 254.205.16, czyli w porównaniu z rokiem 1928 o 126.517.23 zł. więcej. Leczenie odbywało się przeważnie w pensjonatach Zakładu w Zakopanem, Krynicy, Truskawcu i Jaremczu, a także w obcych sanatorjach lub lecznicach, o ile zachodziła tego potrzeba.

Nadmienia się przytem, że zasady dotychczasowej akcji leczniczej zostały już zmienione przez Związek Z.U.P.U. do którego kompetencji w myśl p. 2. art. 86 dekretu należy koordynowanie postępowania leczniczego wszystkich Zakładów Wobec tego począwszy od roku 1930 Zakład musi się w swej akcji kierować zasadami regulaminu, uchwalonego przez Zarząd Związku Z.U.P.U., oraz ustalanym corocznie przez tenże Związek planem działalności leczniczej Zakładów. W związku z tem pensjonaty Zakładu w Zakopanem, Truskawcu i Jaremczu zostały przeistoczone na lecznicę wyłącznie dla ubezpieczonych wszystkich Z.U.P.U na tej zasadzie, że na podstawie zawartej umowy wspólnej każdy z Zakładów ma przydzieloną dla swoich członków pewną ilość miejsc w wspomnianych pensjonatach, którą może dysponować i jest odpowiedzialny za obsadzanie tych miejsc.

Działalność Zakładu w zakresie akcji budowlano- mieszkaniowej ograniczyła się w roku 1929 do prac nad ostatecznem wykończeniem i uporządkowaniem drugiej serji domów pieczy mieszkaniowej we Lwowie i Krakowie,, oraz do prac przygotowawczych do rozpoczęcia budowy dalszej serji domów mieszkalnych zarówno dla pracowników umysłowych, jak i robotników zgodnie z inicjatywą Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej i powziętą w tej sprawie uchwałą Rady ministrów z 4. XII. 1929 Dalsza ta akcja będzie oparta na zasadzie ustawy o rozbudowie miast. Wedle dokonanej repartycji funduszów na akcję budowlaną między wszystkie Zakłady ubezpieczeniowe, przypada na Zakład lwowski w ciągu pierwszych 5 lat kwota zł 17,000.000. W roku 1930 Zakład przystąpi do budowy domów urzędniczych we Lwowie i w Krakowie oraz domu robotniczego we Lwowie Szkice i plany budowlane tych domów są już opracowane przez utworzone tymczasowo przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej Biuro Projektów w Warszawie i budowa będzie tak wcześnie rozpoczętą aby jeszcze w bieżącym roku była doprowadzona pod dach.

Walne Zgromadzenie po dłuższej dyskusji zarówno nad sprawozdaniem rocznem jak i innemi główniejszemi sprawami, które były na porządku obrad uchwaliło między innemi:

1) udzielić absolutorjum Wydziałowi Kierującemu z czynności i rachunków za rok 1929,

2) wykazaną w bilansie asekuracyjno- technicznym działu dobrowolnego ubezpieczenia b. Twa Wzajemnych Ubezpieczeń Urzędników Prywatnych nadwyżkę za ostatni okres bilansowy w kwocie złotych 16,034.72 przeznaczyć na wypłatę zasiłków nadzwyczajnych dla rencistów tego działu ubezpieczenia w grudniu 1930 i w grudniu 1931,

3) wobec groźnego bezrobocia wśród pracowników umysłowych i potrzeby przyjścia im z pomocą materjalną, uprosić Ministerstwo bądź o znalezienie odpowiedniego sposobu dla przedłużenia ustawowego okresu zasiłkowego, bądź o zezwolenie wszystkim ZUPU. na wydzielenie ze swoich rezerw odpowiednich sum na wypłatę dobrowolnych zasiłków w wypadkach, w których materjalna pomoc ZUPU. okaże się konieczna,

4) domagać się od kompetentnych czynników jak najrychlejszego przeprowadzenia nowelizacji dekretu o ubezpieczeniu pracowników umysłowych na zasadzie uwag, przedłożonych już przez Zakład w swoim czasie Związkowi ZUPU.

5) ponieważ opracowany przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej projekt ustawy o ubezpieczeniu społecznem ma pod względem organizacyjnym częściowo dotykać również ubezpieczenia pracowników umysłowych, uprosić Ministerstwo, aby projekt ten przed wniesieniem do ciał ustawodawczych rozesłało wszystkim instytucjom ubezpieczeniowym i związkom zawodowym dla wyrażenia o nim swej opinji i uwag. Opinję o tym projekcie w imieniu Zakładu ma wyrazić Walne Zgromadzenie delegatów, które w tym celu winno być zwołane na nadzwyczajne posiedzenie natychmiast po nadesłaniu Zakładowi wspomnianego projektu ustawy.

6) zgodnie z życzeniem Związków zawodowych pracowników umysłowych domagać się u kompetentnych czynników podwyższenia funduszów, które w myśl dotychczasowego planu mają być przez Zakład obrócone na budowę domów mieszkalnych dla ubezpieczonych, a budowę domów robotniczych przez Zakład traktować tylko ze stanowiska lokaty kapitałów.

7) zwrócić się do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z prośbą o wydanie w jaknajkrótszym czasie regulaminu wyborczego, oraz zarządzenie na podstawie tego regulaminu wyborów do władz i organów ZUPU

Pozatem Walne Zgromadzenie powzięło jeszcze szereg uchwał i rezolucyj w innych sprawach bieżących. 1625x

DZIAŁ GOSPODARCZY

Sytuacja na rynku akcyj i walut

Warszawa, 5 maja.

W tygodniu ubiegłym dało się zauważyć

na rynku akcyjnym w dalszym ciągu pewne ożywienie,

jednakże obroty były umiarkowane. Obrót akcjami na giełdzie warszawskiej w pierwszym kwartale 1930 r. wynosił 7,164,6 tys. zł. wobec 9,475.6 tys. w analogicznym okresie 1929 r., papierami lokacyjnemi 23,956,1 tys. zł. wobec 20,963,5 tys., a ogólny obrót banknotami, dewizami, akcjami i papierami lokacyjnemi 167,895 tys., gdy w pierwszym kwartale 1929 r. — 163,607,4 tys. zł.

W okresie sprawozdawczym interesowano się bardziej akcjami bankowemi, zwłaszcza Bankiem Polskim, Handlowym i Zachodnim.

W dziale akcyj przemysłowych dużym popytem przy wyższych notowaniach cieszył się Warszawski Cukier; na ostatnich zebraniach wzmocniły się także kursy Modrzejowa, Lilpopów i Starachowic.

Papiery o stałem oprocentowaniu, jak pożyczki państwowe i listy zastawne, cieszyły się w tygodniu ubiegłym w dalszym ciągu dużym popytem, co tłumaczy się tem, że kapitały zwolnione, czy to z obrotu towarowego, czy też wycofane z dyskonta wekslowego, szukały lokaty w papierach procentowych. Kursy tych papierów oraz kursy akcyj kształtowały się następująco (pierwsza cyfra z 26. IV., druga z 2. V. br.): 7 proc. Poż. Stabilizacyjna 88,00, 10 proc. Poż. Kolejowa 102,00 — 102,00, 4 proc. Poż. Inwestycyjna 121,000 — 115,50, 5 proc. Poż. Premjowa 75,00 — 71,00, 4 i pół proc. T. K. Z. 56,00 — 56,75, 8 proc T. K. m. Warszawy 76,50 — 77,25, 5 proc. T. K. m. Warszawy 59.00 — 60,00; Bank Handlowy 118,00, Bank Polski 172,75 — 174,00, Bank Zachodni 80,00, Cukier 31,00 — 33,00 Węgiel 47,50 — 48,00, Cegielski 47,00, Modrzejów 9.50 — 11.75, Starachowice 19,00 — 20,75, Haberbusch 108,00 — 110,00.

Dewizy New York

notowano w tygodniu ubiegłym bez zmiany 8,905, kabel 8,916, dolary oficjalnie 8,88, a prywatnie 8,88 i pół. Kursy dewiz europejskich przedstawiały się w obrotach giełdowych i międzybankowych następująco: Belgja 124,50, Gdańsk 173,31, Holandja 358,90, Kopenhaga 238,63, Londyn za 1 L. 43,34, Paryż 34,98 i pół, Praga 26,41 i pół, Zurych 172.88, Sztokholm 239,69, Medjolan 46,74, Wiedeń 125,69, Belgrad 15.78, Budapeszt 155.90, Bukareszt 5.30, Ryga 171,80, Taillin 237.63, Berlin 212,85.

Za ruble złote płacono 4,64, a za czerwońce sowieckie 1,35 — 1,32 dol.

Z ważniejszych wydarzeń

na rynkach światowych

wymienić należy obniżenie stopy dyskontowej przez Bank Angielski z 3 i pół na 3 proc., Belgijski Bank Narodowy również z 3 i pół na 3 proc., Italski Bank Emisyjny z 6 i pół na 6 proc., Bank Finlandzki z 7 na 6 i pół proc., Bank Francuski z 3 na 2 i pół proc., a Emisyjny Bank Gdański z 5 i pół na 5 proc. W końcu kwietnia odbyły się walne zebrania akcjonarjuszów Chase National Bank, Equitable Trust Company oraz Insterstate Trust Comp., które uchwaliły fuzję trzech wymienionych banków; kapitał zakładowy tej największej instytucji finansowej świata wynosi 2,800.000.000 dolarów. Dnia 30 kwietnia br. odbyło się pierwsze walne zebranie akcjonarjuszów sfuzjonowanego przed rokiem banku niemieckiego Deutsche Bank Disconto- Gesellschaft, na którem uchwalono wypłacić 10 proc. dywidendy.

A. Z. W.

—oSo—

W sprawie egzaminów rzemieślniczych

Na specjalnej konferencji, odbytej przed kilku dniami w warszawskiej Izbie Rzemieślniczej, postanowiono wystąpić do prezesa Rady Ministrów i ministrów przemysłu i handlu, oraz wyznań religijnych i oświecenia publicznego o obniżenie wymagań ustawowych, dotyczących terminatorów-kandydatów do egzaminu czeladniczego, co jest możliwe na mocy art. 157-go ustawy przemysłowej oraz o utworzenie specjalnych wojewódzkich komisyj egzaminacyjnych przy Izbach Rzemieślniczych.

Konferencja ustaliła, że istniejące przepisy, dotyczące kwalifikacyj, wymaganych od terminatorów- kandydatów do egzaminu czeladniczego, teoretycznie najzupełniej słuszne i celowe, są jednak nierealne przy obecnym stanie szkolnictwa zawodowego. Według np. danych Izby Rzemieślniczej we Włocławku, na 480 kandydatów, którzy zgłosili się do egzaminu czeladniczego, tylko 28-iu posiadało świadectwa ukończenia zawodowej szkoły dokształcającej, co wynosi ok. 5 [illegible] stali zaś tj. 95 proc nie posiadali takich świadectw, wymaganych przepisami ustawy i nie mogli wobec tego zdawać egzaminu wyzwoleniowego. Podobny stan rzeczy istnieje w całem państwie.

Obniżenie wymagań, obowiązujących obecnie, leży w interesie zarówno kandydatów na czeladników, jak i rzemiosła, potrzebującego przedewszystkiem fachowo uzdolnionych i wyrobionych pracowników.

Umowa handlowa polsko-egipska

W poszukiwaniu nowych rynków zbytu eksport polski zdobywa sobie coraz to nowe kraje. Ostatnio znacznemu ożywieniu uległy stosunki gospodarcze Polski za Wschodem Środkowym, to jest przedewszystkiem z Egiptem. Jak pomyślnie rozwijają się te stosunki, świadczyć mogą następujące dane. Eksport polski do Egiptu wynosił w r. 1927 — 1,728.000 zł., w r. 1928 — 2,996,000 zł., w r. 1929 — 4,637,000. Wywóz ten dotyczy głównie następujących artykułów: cementu, dykty, wyrobów drzewnych, tekstyljów, naczyń emaljowanych i wyrobów metalurgicznych. Jak dowodzą powyższe cyfry, eksport nasz szybko wzrasta, jednak dalszemu jego rozwojowi stała na przeszkodzie nowa taryfa celna, wprowadzona w Egipcie dnia 17 lutego br.

Ponadto rząd egipski zastosować ma z dn. 17 maja br. 100 proc. zwyżkę taryfy celnej dla państw, nie mających z Egiptem umowy handlowej. Te głównie względy wpłynęły [illegible] skiego zawarcia umowy handlowej z Egiptem, która podpisana została dnia 22 kwietnia br. w Kairze. Umowa polsko- egipska oparta jest na klauzuli największego uprzewilejowania.

Wycieczka polskich kupców i przemysłowców do Ameryki

Polsko- Amerykańska Izba Handlowa w Warszawie zamierza zorganizować wycieczkę polskich kupców i przemysłowców do Stanów Zjednoczonych w terminie pomiędzy 20 lipca a 1 września br. Wycieczka ta zwiedziłaby między innemi i międzynarodową wystawę amerykańskiego handlu importowego, która odbędzie się w Nowym Jorku w okresie od 4 do 9 sierpnia br.

Wycieczka zostałaby przyjęta przez Izbę Polsko Amerykańską, oraz Izbę Handlową Stanów Zjednoczonych w Nowym Jorku, które ułatwiłyby nawiązanie stosunków handlowych z tamtejszemi firmami, zwiedzanie zakładów przemysłowych itp.

Kosztorys wycieczki przedstawia się następująco: podróż morska tam i z powrotem dol. 120 od osoby „Round trip" New York — Detroit- Pittsburgh- Chicago- Philadelphia- Washington 200 dol. — 30 dni pobytu po dol. 8 — 240 dol., czyli razem 560 dol. od osoby. Zgłoszenia przyjmuje Polsko Amerykańska Izba Handlowa w Warszawie, Nowy Świat 72.

Wielka transakcja finansowa we Wiedniu

Prasa wiedeńska donosi o transakcji finansowej, mającej znaczenie także poza granicami Austrji. Mianowicie jeden z największych banków wiedeńskich Nieder- österr. Escompte Ges. dokonał fuzji z towarzystwem Vereinigte Elektrizität A. G., które zew względu na swój charakter trustowy, zajmuje szczególne stanowisko wśród austrjackich towarzystw elektrycznych, gdyż działalność jego obejmuje nietylko Austrję i państwa sukcesyjne, lecz także dzięki kooperacji z wybitnemi firmami- zachodnia Europą i inne państwa europejskie. Fuzja została przeprowadzona w ten sposób, że za trzy akcje Vereinigte Elektrizitet A. G. daje jedną akcję Niederösterr. Escompte Ges. Po przeprowadzeniu tej transakcji, podwyższony zostanie kapitał akcyjny Niederösterr. Escompte G. o 14,9 milj. szylingów i będzie wynosił 54 miljonów szylingów, zaś otwarte rezerwy 43,3 milj. szylingów. Generalny dyrektor Vereinigte Elektrizitet A. G. p. Egger wejdzie jako wiceprezydent do rady nadzorczej Niederösterr. Escompte G., po ustąpieniu dotychczasowego wiceprezydenta Kuxa. Ponadto wejdzie do zarządu tegoż banku D. M. Parker, wspólnik dwóch firm a to M.: Samuela & Comp. w Londynie i W. A. Harrimana & Comp. w Nowym Jorku. Niederösterr. Escompte G. utworzy osobny oddział elektryczny, który zajmie się eksploatacją sił wodnych w Europie wschodniej, a w szczególności w Austrji. Dywidenda na rok bieżący ustalona została na 10 i pół, w roku ubiegłym wynosiła ona 12 i pół. Walne zgromadzenie Niederösterr. Escompte G. odbędzie się dn. 19 maja. Vereinigte Elektrizitet A. G. partycypuje w następujących przedsiębiorstwach polskich: w towarzystwie elektrycznem i kolejowem w Bielsku, towarzystwie górniczem „Silesia" w Dziedzicach i „Sobelpolk" w Brukseli.

RABKA

Zawiadamiam że przeniosłam mój od szeregu lat prowadzony, znany pensjonat, z willi „Słoneczna", do pięknie — naprzeciw źródła — położonej willi

„PODHALANKA"

Pełny komfort, wykwintne utrzymanie. — Na maj i czerwiec pokoje z piecami, też bez utrzymania. — Ceny umiarkowane. 1560x

Franciszka Ettingerowa

Pierwsze czynności Banku Międzynarodowego

„Basler Nachrichten" z 25-go bm. donoszą, że Rada Nadzorcza Banku wypłat międzynarodowych uchwaliła wyposażyć pożyczkę mobilizacyjną w oprocentowanie 6 od sta i emitować ją po kursie 97 proc. Francja, Belgja, Anglja i Włochy zamierzają swoje transze wypuścić w 8 dni po zratyfikowaniu planu Younga. Dopiero potem i po zatwierdzeniu obecnych uchwał na drugiem formalnem posiedzeniu Bank Międzynarodowy będzie mógł rozpocząć swą czynność. Ograniczy się ona zaś narazie do zmobilizowania niemieckiego długu reparacyjnego poczem dopiero, wedle oświadczenia prezesa Mac Garrah, powoli rozszerzy swój zakres działania.

Zwyżka akcyj na giełdzie nowojorskiej

„The Financial News" z 25-go kwietnia br. podaje następujące obliczenie wskaźników kursowych 30 akcyj największych koncernów przemysłowych Stanów Zjednoczonych. Podstawą wskaźnika są przeciętne kursa 1926 — 1928 r. (przyjęte jako 100).

2 stycznia 1929 r. 307,01.
16 września 1929 r. 373,39.
18 listopada 1929 r. 227,58.
22 kwietnia 1929 r. 290,01.

Te wskaźniki są zobrazowaniem tendencji, jakie panowały na giełdzie nowojorskiej od czasu wielkiego krachu, który rozpoczął się 19 października ub. r. Najwyższy poziom kursy akcyj osiągnęły w dniu 16 września r. ub. i na tym poziomie utrzymywały się aż do baissy październikowej. Po miesięcznem gwałtownem załamaniu się kursów został osiągnięty najniższy poziom w połowie listopada r. ub. Różnica między najwyższym a najniższym poziomem kursów wynosi około 40 proc.

Od 18 listopada 1929 r. nastąpiła stała zwyżka, tak, że wskaźnik z 227,6 podniósł się do 293,43 w dniu 12 kwietnia, tj. o 29 proc. Pomiędzy 12 a 22 kwietnia nastąpiło znów, bardzo nieznaczne zresztą, obniżenie poziomu kursowego.

Obecny poziom kursów na giełdzie nowojorskiej bardzo nieznacznie różni się od poziomu kursów na początku r. ub. Katastrofa październikowa okazała się tedy przejściową, bo prawie połowa strat kursowych została odzyskana. Ale jeżeli weźmiemy za kryterjum porównań nie wyjątkowe kursy z września i października r. ub., które większość bankierów amerykańskich uważała za wręcz fantastyczne (w stosunku do normalnej rentowności nawet najlepszych papierów dywidendowych), ale kursy z pierwszej połowy 1920 r., to w miarę poprawy sytuacji giełda nowojorska znów zbliża się do poziomu tych kursów. Federal Reserve Banki z widocznym niepokojem obser-

wują tą zwyżkę kursów, która trwa od listopada r. ub., tembardziej, że ta zwyżka jest jak zwykle zależna od inflacji kredytów giełdowych.

—o—

POŻYCZKA M. WILNA PRZEDMIOTEM INTERPELACJI W IZBIE ANGIELSKIEJ. Z Londynu donosi PAT: Poseł konserwatywny Southy d. 30 ub. m. zainterpelował ministra Hendersona w sprawie zwrotu pożyczki miejskiej miasta Wilna udzielonej magistratowi wileńskiemu jeszcze przed wojną, zapytując jakie są widoki porozumienia z Rządem polskim w sprawie zwrotu tej pożyczki, która przeważnie znajduje się w rękach drobnych posiadaczy angielskich. Minister Henderson w odpowiedzi zaznaczył, że rokowania w sprawie uzyskania likwidacji tej zaległej pożyczki są w toku. Suma tej pożyczki wynosi dzisiaj około 20 miljonów złotych.

NOWE ZASTĘPSTWA BANKU POLSKIEGO. Bank Polski zawiadamia, że dnia 5 maja br. rozpoczęły swe czynności nowe Zastępstwa Banku w **Kolbuszowej, Łańcucie, Myśleuicach, Radziechowie i Ropczycach.** Prowadzenie agend zastępczych powierzono miejscowym instytucjom finansowym.

WYPEŁNIANIE WEKSLI IN BLANCO. Sąd Najwyższy orzekł, że akceptantowi wekslu in blanco, który to weksel złożony został na zabezpieczenie długu tegoż akceptanta, a następnie, po zaspokojeniu długu, zwrócony akceptantowi, wolno weksel wypełnić i puścić w obieg tylko za zgodą wystawcy.

ZE SPORTU

Lag Beomer — świeto Makkabi

Odbywający się w Warszawie zjazd wszechświatowego związku „Makkabi“ uchwalił dzień Lag Beomer uznać za święto ogólnozwiązkowe. W dniu tym wszystkie drużyny należące do związku organizują specjalne uroczystości mające zamanifestować żywotność sportu żydowskiego. Makkabi krakowska stara się, aby imprezy świąteczne wypadły jak najokazalej. Przybiorą one charakter masowej demonstracji żydowskiej sprawności i tężyzny fizycznej. Specjalne zawody urządzają sekcje: piłkarska, lekkoatletyczna, gier sportowych i kolarska.

Osobne uroczystości organizują ośrodki Makkabi krakowskiej w Krynicy i Zakopanem.

DO KOLARZY ŻYDOWSKICH!

W związku z odbywającym się Świętem Sportu Żydowskiego w dniach 16, 17 i 13 bm. organizujemy bieg kolarski dla zawodników żydowskich niestowarzyszonych w klubach należących do Związku Polskich Towarzystw Kolarskich. Znając walory sportu kolarskiego, jego popularność wśród szerokich warstw ludności, urządzamy imprezę, która licznym zwolennikom tej gałęzi sportu pozwoli zmierzyć swe siły w walce o palmę pierwszeństwa. Imprezy Święta Lag Beomer demonstrujące tężyznę i rozwój fizyczny narodu żydowskiego, zgromadzą na starcie w całej Polsce tysiące sportowców żydowskich. Sportowców żydowskich Krakowa nie braknie z pewnością w tej rewji sportu żydowskiego. Bieg kolarski dla niestowarzyszonych zawodników żydowskich na dystansie 15 km. odbędzie się w niedzielę 18 bm. Zbiórka zawodników o godz. 8 rano na boisku Makkabi. Pierwszych dziesięciu zawodników otrzyma żetony. Zgłoszenia wolne od wpisowego należy nadsyłać do dnia 17 maja godz. 18-ta do lokalu Makkabi św. Gertrudy 8.

Sekcja Kolarska ŻKS Makkabi w Krakowie.

—o—

NIEDZIELNE WYNIKI: Gwiazda—Siła 3:3 (2:2) mistrz. klasy C, Gwiazda II—Siła II 0:0 mistrz. puharowe KZOPN.

PO NIEDZIELNYCH WYNIKACH TABELA LIGOWA przedstawia się następująco:

Nazwa klubu	Ilość gier	Stos. br.	Pkt.
Cracovia	5	13:3	10
Wisła	5	11:5	8
Warta	6	13:11	7
Ł. K. S.	4	9:5	5
Ł. T. S. G.	5	7:8	5
Polonja	6	11:13	5
Pogoń	3	9:4	4
Legja	2	5:1	3
Ruch	4	4:8	3
Warszawianka	6	7:19	2
Garbarnia	5	7:16	1
Czarni	3	2:5	1

Weizmann nie zwracał się do delegacji arabskiej

Jerozolima. (ŻAT). Azmin Naszaszibi, bratanek prezydenta miasta Jerozolimy, towarzyszący delegacji arabskiej nadesłał depeszę z Londynu, w której donosi, jakoby dr. Weizmann wystąpił do delegacji arabskiej z wnioskiem o odbycie konferencji z przedstawicielami egzekutywy sjonistycznej. Delegacja arabska miała odrzucić ten wniosek, oświadczając, że rokować będzie jedynie z brytyjskim urzędem kolonjalnym.

Londyn. (ŻAT). Na zapytanie Żydowskiej Agencji Telegraficznej, egzekutywa sjonistyczna stwierdza, że informacja arabska w sprawie rzekomego wnioski egzekutywy sjonistycznej odbycia konferencji z delegacją arabską jest całkowicie zmyślona. Egzekutywa sjonistyczna zaprzecza, jakoby dr. Weizmann lub ktokolwiek inny członek Egzekutywy miał się zwrócić z jakimbądź wnioskiem do delegacji arabskiej. Egzekutywa sjonistyczna nie ujawniła podobnych zamiarów nawet za pośrednictwem urzędu kolonjalnego.

Klęska delegacji arabskiej

Jerozolima. (ŻAT). Pismo arabskie „El Karmel“ zamieszcza artykuł o delegacji arabskiej w Londynie, w którym pisze m.i n.: Wskazywaliśmy poprzednio, że delegacja arabska nie powinna wyjeżdżać do Anglji w obecnym momencie. Obowiązkiem jej było czekać do czasu ukształtowania się arabskiej opinji publicznej, poczem mogłaby dopiero przemawiać w imieniu Arabów palestyńskich. Stanowiska tego nie podzielali ci, którzy uganiają się za interesami. Jest rzeczą ciekawą, co panowie ci powiedzą obecnie. Zaiste Arabowie oczekiwać muszą cudu jeżeli sądzą, że może coś pozytywnego wyniknąć z przyjęcia delegacji w urzędzie kolonjalnym. Stać się może to, że delegacja zgodzi się na kontynuowanie polityki opartej na deklaracji Balfoura za koncesję umorzenia wyroków śmierci na Arabów. Pismo uważa za śmieszną propozycję, aby delegacja arabska domagała się dla Palestyny tego samego stanu prawnego, który istnieje w Transjordanji. Zaznaczyć należy, pisze „El Karmel“, że komisarz okręgowy w Palestynie posiada większe uprawnienia niż prezes rady ministrów w Transjordanji, gdyż żadna ustawa nie może tam być ogłoszona bez zgody przedstawiciela brytyjskiego.

Wymowa cyfr

Jerozolima. (ŻAT). Organ związku kolonistów żydowskich przytacza następujące ciekawe cyfry, dotyczące rozwoju rolnictwa żydowskiego w Dolinie Sarońskiej. W r. 1920 dolinę zamieszkiwała ludność żydowska 5.580 dusz, w tem 800 robotników. Ogółem uprawianych było w Dolinie Sarońskiej 115 dunamów ziemi ornej oraz 9.880 dunamów plantacyj pomarańczowych. Na początku r. 1930 Dolinę Sarońską zamieszkiwało 26.600 Żydów, w tej liczbie 7.800 robotników. Uprawianych jest w Dolinie 227.540 dunamów ziemi ornej oraz 55.000 dunamów plantacji owoców szlachetnych. „Keren Hajesod“ i „Keren Kajemeth“ założyły na obszarze Doliny Sarońskiej kilkadziesiąt nowych osiedli rolnych. „PICA“ dysponuje w Dolinie 300 gospodarstwami indywidualnemi. Osiągnięto znaczne postępy w robotach drenażowych. Wiele bagnistych miejscowości przekształcono w kwitnące pola. W okresie ostatniego 10-lecia inwestowano w Dolinie 10 miljonów funtów szterl. w rolnictwie, około połowy tej sumy przez instytucje publiczne, resztę — dzięki inicjatywie prywatnej. W Dolinie znajduje się obecnie ulepszona rola dla tysięcy nowych kolonistów.

Nadzwyczajna sesja Komisji Mandatowej dla spraw palestyńsk ch

Genewa. (ŻAT). Rozruchy sierpniowe w Palestynie będą przedmiotem obrad nadzwyczajnej sesji Komisji Mandatowej przy Lidze Narodów, która trwać będzie od 3 do 10 czerwca br. Ponieważ w dniu 10 czerwca rozpoczyna się sesja zwyczajna Komisji Mandatowej, w kołach Ligi Narodów wskazują, iż specjalna sesja nadzwyczajna dla wypadków sierpniowych wyznaczona została celem podkreślenia, iż wypadki tej miary co rozruchy sierpniowe w Palestynie nie mogą być przedmiotem obrad sesji zwyczajnej.

Komisja Mandatowa rozpatruje zwykle na swych sesjach czerwcowych roczne sprawozdanie rządu brytyjskiego o administracji palestyńskiej. Przypuszczać należy, że również na obecnej sesji Komisji Mandatowej przedłożone zostanie podobne sprawozdanie. Jak się dowiaduje przedstawiciel ŻAT., do sekretarjatu Ligi Narodów dotychczas nie wpłynęło sprawozdanie rządu brytyjskiego za rok 1929.

Akcja o ułaskawienie

Jerozolima. (ŻAT). Potwierdzają się pogłoski, iż grupa żydowska zbiera podpisy pod petycję do Wysokiego Komisarza Palestyny w sprawie ułaskawienia skazanych na karę śmierci Arabów, winnych udziału w rozruchach sierpniowych w Palestynie. (ŻAT pomija, niewiadomo z jakiego powodu, że petycja obejmuje oczywiście również skazanego na śmierć Żyda, Józefa Urfali'ego. — Uw. red.) Wsród osób zbierających podpisy pod petycję, wymieniane są nazwiska Zofji Berger-Mohl i Hansa Kohna, b. sekretarza Keren Hajesod, który jest, jak wiadomo, czynnym członkiem „Brith Szalom“. Petycję miał podobno podpisać również dr. Ticho i jego żona. Jak wiadomo, we wrześniu r. ub. dr. Ticho został napadnięty przez Araba, który zadał mu kilka cięć sztyletem.

Kampanja przeciw Brith-Szalom

Jerozolima. (ŻAT). Na wspólnem zebraniu komitetów centralnych „Mizrachi“ i „Hapoel Hamizrachi“ z udziałem szeregu bezpartyjnych działaczy społecznych uchwalono wystosować depeszę do prezydenta dr. Weizmann z żądaniem położenia kresu „haniebnej, zdradzieckiej i anarchizującej działalności Brith Szalom i innych kierunków separatystycznych“. Zebrani wezwali cały jiszuw do jaknajostrzejszej walki przeciwko Brith Szalom. Wysunięto również żądanie zwołania zebrania Waad Haleumi oraz członków Agencji Żydowskiej w Palestynie celem rozważenia sytuacji politycznej w kraju.

Aguda, a Jewish Agency

Frankfurt. (ŻAT). Komitet Wykonawczy światowej organizacji „Agudas Izrael“ nadsyła Żydowskiej Agencji Telegraficznej następujący komunikat:

Egzekutywa polityczna „Agudas Izrael“ podała w swoim czasie do wiadomości p. Feliksa Warburga rezolucję w sprawie Agencji, uchwaloną na kongresie Agudy (Knesia Gedola) we wrześniu 1929. W rezolucji tej umotywowane zostało, jak wiadomo, stanowisko „Agudas Izrael“ jedynie w sprawie zgłoszenia akcesu do Agencji Żydowskiej w sensie uchwały Wielkiej Rady Rabinicznej, a mianowicie, iż „Agudas Izrael“ jedynie w tym wypadku będzie w stanie omówić sprawę swego wstąpienia do Agencji, jeśli Agencja Żydowska zrezygnuje z wszelkiego rodzaju popierania zadań o charakterze kulturalnym, które, wskutek rozbieżności ideowych, nie mogą być przedmiotem współpracy.

P. Feliks Warburg doniósł Egzekutywie „Agudas Izrael“, iż wyznaczył komisję, która ma za zadanie wraz z przedstawicielami „Agudas Izrael“ opracować projekt, w ramach którego „Agudas Izrael“ będzie w stanie współpracować z Agencją Żydowską. W skład tej komisji weszli pp. rab. dr. Leo Baeck (Berlin), adw. dr Bardt (Berlin), prezes warszawskiej gminy żydowskiej pos. H. Farbstein (Warszawa). dr Morris Hexter (Londyn) oraz dr. Leo Motzkin (Paryż).

„Agudas Izrael“ uchwaliła ze swej strony wyznaczyć również 5-osobową komisję dla rokowań w tej sprawie. Skład komisji dotychczas nie został wyznaczony.

—o—

ZGON ŻYDOWSKIEGO CZŁONKA SĄDU NAJWYŻSZEGO W AMERYCE. Przeżywszy lat 80 zmarł najstarszy członek sądu najwyższego w stanie New Jersey Samuel Falisch, Żyd. Zmarły urodził się w Clevelandzie. Jego dziad był znanym rabinem poznańskim. Ojciec zmarłego dr. Izydor Kalisch był autorem szeregu dzieł z dziedziny judaistyki. Na stanowisko członka najwyższego sądu zmarły został powołany przez prezydenta Wilsona w r. 1911.

TOWARZYSTWO „DOMU ACHAD HAAMA“ W TEL AWIWIE. Powstało tu nowe towarzystwo p. n. „O dom Achad Haama“. Zadaniem towarzystwa jest nabyć dom, w którym mieszkał Achad Haam celem zebrania w nim wszystkich dzieł i pamiątek pozostałych po zmarłym filozofie żydowskim. Towarzystwo będzie miało za zadanie również wydawanie i popularyzowanie dzieł Achad Haama w Palestynie i zagranicą. Kapitał zakładowy towarzystwa wynosi 1000 f. szt.

SWIATOWA KONFERENCJA REWIZJONISTÓW ODBĘDZIE SIĘ W SIERPNIU. Na odbytem w Paryżu posiedzeniu egzekutywy związku sjonistów-rewizjonistów zapadła uchwała zwołania 4-tej światowej konferencji związku na dzień 3 sierpnia br. do Pragi czeskiej. Konferencja potrwa 5 dni i omówi w pierwszym rzędzie sytuację polityczną w sjonizmie, utworzoną po ostatniej se-

...syjonistycznego komitetu wykonawczego oraz po ogłoszeniu sprawozdania brytyjskiej komisji śledczej.

NA ŁOŻU ŚMIERCI WRÓCILI DO ŻYDOSTWA

Po upadku dyktatury proletarjackiej w Budapeszcie znany krytyk muzyczny prof. Wyższej szkoły muzycznej dr. Bela Diozy oraz jego małżonka słynna śpiewaczka operowa Berta Handel wystąpili z żydostwa. W r. 1927 Berta Handel na łożu śmierci powróciła na łono judaizmu. Przed paru dniami zmarł dr. Bela Diozy. Parę minut przed śmiercią Diozy zwrócił się z prośbą o przyjęcie go do wspólnoty żydowskiej. Przyzwolenie zakomunikowane zostało, gdy dr. Diozy był już konający. Dr. Diozy pochowany został na cmentarzu żydowskim obok swej małżonki.

ŚWIATOWY KONGRES MŁODZIEŻY ŻYDOWSKIEJ. W pierwszych dniach sierpnia br. odbędzie się w Genewie światowy kongres młodzieży żydowskiej, zwołany przez „Światowy Związek Młodzieży Żydowskiej" (Paryż) przy udziale szeregu innych organizacji młodzieży w Ameryce, Niemczech i in.

NATHAN STRAUSS ODZNACZONY ZŁOTYM MEDALEM ZA DZIAŁALNOŚĆ HUMANITARNĄ

Znany filantrop żydowski w Ameryce Nathan Strauss, który liczy obecnie lat 83, w dowód uznania dla jego działalności humanitarnej odznaczony został przez Instytut Nauk Społecznych złotym medalem.

chroni zęby, działa antyseptycznie i posiada przyjemny i odświeżający smak. 326

Sprawcy sensacyjnej kradzieży biżuterji w Berlinie,

wykryci w Warszawie

W głośnej sprawie olbrzymiej kradzieży biżuterji w Berlinie podaje PAT.:

Dnia 23 kwietnia br. w mieszkaniu Maksa i Hetty Fränkel w Berlinie dokonano kradzieży biżuterji wartości 315,000 marek, asekurowanej na sumę 140,000 mk niem. Po dokonaniu kradzieży zbiegła gospodyni Franklów, niejaka Fryda Rothe.

Dnia 25 kwietnia prezydjum policji w Berlinie nadało radjogram o kradzieży do centrali służby śledczej w Warszawie, podając wyszczególnienie skradzionej biżuterji. Dnia 28 kwietnia br warszawski urząd śledczy otrzymał wiadomość, że w Warszawie przebywa jakaś kobieta i 2-ch mężczyzn, którzy przyjechali z zagranicy i posiadają większą ilość biżuterji, nie mogąc jej sprzedać ze względu na wysoką wartość. Nadto otrzymano dalszą wiadomość, że trójka ta ma zamiar wyjechać do Belgji, a stamtąd do Urugwaju. Urząd śledczy otrzymał z centrali służby śledczej fotografje niejakiego Władysława Ryfczesa i Brunona Konteckiego, przypuszczalnych spólników kradzieży. Dnia 29 kwietnia uzyskano ponadto informacje, że sprawcy kradzieży, a mianowicie mężczyźni mieszkają w jednym z hoteli warszawskich a kobieta gdzieś przy ul. Dzikiej. Ponieważ jednak nie byli oni meldowani, trudno było ustalić ich dokładny adres. Następnego dnia otrzymano wiadomość, że jeden z tych osobników będzie obecny na przedstawieniu w Teatrze żydowskim Kamińskiego. Po zakończeniu przedstawienia patrol służby śledczej dokonał rewizji dokumentów osobistych o wychodzących z teatru. Zatrzymany wówczas został niejaki Azrel Chaim Becker, handlarz drzewem, legitymujący się paszportem zagranicznym, wydanym przez konsulat polski w Berlinie. Meldunków polskich z Warszawy na paszporcie nie stwierdzono. Indagowany Becker oświadczył, że przyjechał sam jeden z Bonne w sprawach handlowych i mieszka w hotelu Imperial od 24-go kwietnia. Wiza stwierdzała takie same daty. Udawszy się do hotelu, wywiadowcy zastali tam śpiącego osobnika, który podał się za obywatela austrjackiego i przedstawił dowód osobisty, wydany przez austrjacki konsulat w Berlinie, na nazwisko Salomona Strassmanna. Mając fotografje centrali służby śledczej na nazwisko Ryfczesa, dopatrzono się w niej podobizny Strassmanna. Wobec tego, że i on nie był meldowany i posiadał takąż wizę jak i Becker, zatrzymano go. Przy Strassmannie znaleziono 2,090 zł. i 50 dol. w gotówce. W międzyczasie w mieszkaniu na ul. Dzikiej 73 zatrzymano Niemkę, która podała się za Frydę Rothe. Cała trójka, sprowadzona do urzędu, narazie nie przyznawała się do niczego. Jednakowoż badana w dalszym ciągu Rothe, oświadczyła, że ona to dokonała kradzieży, a całą biżuterję oddała swemu narzeczonemu Salomonowi Strassmannowi. Pozatem oświadczyła, iż po kradzieży pojechali oni do Pragi czeskiej, a stamtąd dopiero do Polski. Po przyjeździe do Warszawy Rothe, Strassmann i Becker zatrzymali się w hotelu Imperial. Lecz na drugi dzień w hotelu pozostali tylko mężczyźni, a ją zawieźli na ul. Dziką 73. Przy rewizji osobistej u Frydy Rothe znaleziono schowaną na piersiach brylantową broszkę, wagi 14 karatów. Strassmann zeznał, że biżuterję oddał swemu znajomemu kupcowi z Berlina Azrelowi Beckerowi. Becker oświadczył, że biżuterję ma schowaną w domu przy ul. Burakowskiej 29. Skradzione klejnoty odebrano niemal w całości, złodzieje bowiem zdołali sprzedać jedynie broszkę za 600 dol. i jeden z kulczyków. Według informacji Urzędu śledczego, Fryda Rothe miała być wywieziona z Belgji do Urugwaju do jednego z domów publicznych, gdyby się stała uciążliwa dla swego narzeczonego Salomona Strassmanna.

RADJO

Wtorek, 6 maja

Kraków (312.8) 11'30 PAT. (Przegl. prasy). 11'58 Sygnał czasu, hejnał. 12'05 Poranek szkolny (bajka „Wesoły dzień"), pieśni, gramof. 13'10 Kom. meteor. 14'40 Kom. gosp. 15'15 Dla maturzystów: „Polska w czasie wojny", — „Polska współczesna". 16 Kościelne pieśni majowe. 16'20 16'20 Gramof. 17'15 Przegl. geograf.- gospodarczy — dr. Ormicki, 17'45 Koncert z Warszawy (Mozart, Berlicz, Saens). 18'45 Rozmait. komun. 19'10 Giełda zboż. 19'20 Opera „Bal maskowy" Verdiego. PAT. Transm. stacyj zagran. 24 Hejnał.

Warszawa (1411.7) Łódź (233.8) 19'20 Opera.

Poznań (334.8 14 Giełda. 19'20 Opera. 23 Muz. tan

Katowice (408.7) 12'05 Dla dzieci (p. Kraków). 16 Kom. gosp. 16'20 Gramof. 17'45 Koncert (p. Kraków). 18'45 Rozmait. 19'05 Odcinek powieści. 19'20 Opera (p. Kraków). PAT. PAT. Transm. stacyj zagran.

Lwów ((385.1) 11'58—24 p. Kraków.

Wiedeń (516.3) 15'30 i 20 Koncerty.

Budapeszt (550) 17'30 Muz. 19'30 Opera.

Königswusterhausen (1635) 16'30 i 20 Koncerty.

—o—

TEATRY SWIETLNE I DŹWIĘKOWE

UCIECHA: „Złote piekło".

SZTUKA: „Hadżi Murat" (Biały szatan).

REPERTUAR KINOTEATRÓW

APOLLO: „Żegnaj Mascotte".

BAGATELA: „Jego niewolnica" i „Jej czarne oczy" (Collen Moore).

CORSO: „Upiór Oceanów".

WARSZAWA: „Czerwona szabla".

WANDA: „Gwiaździsta eskadra".

INFORMATOR WOJSKOWY.

„RAB. JABEZ": Choroby Pańskie mogą podpadać pod rozmaite kategorje zależnie od stopnia, co ustala lekarz. Rocznik Pański obowiązany jest do służby wojskowej, a reklamacje muszą być wniesione najdalej w 14 dni po poborze. Świadectwa rabinackie Pańskie nie są wystarczające.

G. C. 1909: Obowiązują nowe przepisy.

STAŁY CZYTELNIK A-G.: Dziennik Ustaw Nr. 21. z roku 1929 poz. 215. Nabyć można w Warszawie w drukarni Państwowej względnie przez Księgarnię „Ruch" w Krakowie.

ODPOWIEDZI REDAKCJI

A. A.: Informacji udzieli p. Dr Landau, prezes zarządu kahału krakowskiego.

H. A.: „Z teki studenta- wierszokléty" — nie reflektujemy.

Emigracja: Nie wiemy; może udzieli informacji Żyd. Tow. Emigr. „Jeas" we Lwowie, ul. Kopernika 24.

Copyright by Księgarnia Powszechna Dra Sz. Seidena, Kraków

EDWIN ERYK DWINGER

ARMJA ZA DRUTEM KOLCZASTYM

PAMIĘTNIK Z SYBIRU

Autoryzowany przekład Wandy Kragen

88 (Ciąg dalszy.).

Załamanie się Niemiec!! Pęska i rewolucja w Niemczech!! Czym oszalał? Czy widzę upiory? Na podwórzu stoi zawodowy porucznik, bez czapki i płaszcza. Przypiął sobie wszystkie ordery, uderza się głośno w pierś i krzyczy bez przerwy: „Wszystko nadaremno... wszystko nadaremno... wszystko nadaremno..."

A więc to prawda. Ale pisać o tem nie mogę. Nie mógłbym widzieć tego czarno na białem. Tylko: Vereniki nie kłamał! Niemcy już od lata musieli się ustawicznie cofać Saltin był u aptekarza, który ma gazety. — To prawda, chorąży — rzekł do mnie. — Ale nie żołnierze nas pokonali! Zwyciężyły nas amerykańskie pociągi, jadące dniem i nocą, dniem i nocą! Działa, amunicja, broń, gaz... Był do głębi wstrząśnięty i tak zmieszany, że po trzykroć to powtórzył. Odchodząc, płakał.

Rosyjscy oficerowie trjumfują. Teraz i was doszięgło — mówią ich oczy, ich ukłon Nie możemy nic odrzec. Przemykamy się chyłkiem jak niewolnicy, których terminowe więzienie zamieniono na dożywotnie. Obecnie — kiedy wrócimy do domu? Jako synowie bezsilnego, pokonanego narodu? Może nigdy? Sądziliśmy, że najgorsze zło mamy poza nami. Tymczasem teraz dopiero rozpoczyna się najokropniejsze...

Dr. Berger nie odzywa się słowem do nikogo. Olfert chodzi z ponurą twarzą. Chude oblicze Seydlitza stało się zastygłą maską, kryjącą wszelkie uczucia. „Swawolnik" popłakuje po kątach, Windt przestał się gimnastykować, Merkel jest potulny i spokojny. Proszow od trzech dni pije bez przerwy, cicho, bez hałasu. Zastępcy oficerów przestali grać w karty. Kupcy przestali się kłócić. Boże, Boże Jedyny, co się z nami stało? Czy wszystkich nas skazano na śmierć?

Idę do obozu żołnierzy. Przedtem jednak zdejmuję jeden z obrazków z nad łóżka „Holsztynkę", słynną klacz, biorę z sobą. Nie potrzebna mi więcej. Nie dosiądę jej nigdy mojej Celi. Zaniosę obrazek Podowi. Pod jest chłopem, jeśli nu może się przydać Zresztą chcę mieć coś dla niego, nie chcę przyjść z pustemi rękami.

Moja paczka przyjmuje mnie milczeniem. Siadam cicho obok Poda i Suszki — No i co, kawalerze? — pyta cicho. O, Boże, ten człowiek chce mnie pocieszać! — Pod! — zaczynam ostrożnie.

— Cicho, cicho... Mnie nie trzeba pocieszać... Jestem sam dosyć silny... Ale ty... ty tracisz więcej ode mnie. Ja wrócę na swój dwór, jak poprzednio. Może będę musiał więcej harować, aby wyżyć — to wszystko. Lecz ty... wy młodzi, którzyście dotąd nic nie mieli z życia, którzyście poświęcili wszystko, młodość, zdrowie. — urywa. — Wy musicie wypić teraz to piwo — kończy ochryple.

— Cicho, na Boga, nie mówmy o tem, — wyciągam obrazek. — Przyniosłem ci coś. Ja nie potrzebuję tego więcej, wiesz...

Chrząka. — Boże, Boże — wybucha, zasłania sobie oczy, oddala się śpiesznie.

Rozglądam się wkoło. Ztyłu za mną siedzi artysta, koło niego przykucnęła reszta moich towarzyszy, owiniętych aż po szyje. W swych chińskich płaszczach robią wrażenie gromady wygłodniałych Chińczyków. Między nimi leży Blank, dziewczynka. Wygląda nędznie i kaszle bez przerwy.

— A gdzie Schnarrenberg? — zapytuje Natschecka.

Wzrusza ramionami. — Nie wiem, chorąży. Od czasu rewolucji mieszka w osobnym pokoju, razem z szarżami. Obawia się nas, zdaje się... W pierwszych dniach zachowywał się jak opętany, wrzeszczał, klął, szalał. Od wczoraj zaś jest taki cichy, jakby mu mowę odjęło...

— Co ci dolega, Blank? — pytam.

— Nie wiem — mówi z wysiłkiem. — Gorączkuje wciąż i zimny pot występuje mi co chwilę na ciało... Kaszel męczy mnie straszliwie, czasami pluję krwią...

— Musisz stanowczo więcej spacerować? Masz przecie teraz ciepły płaszcz. Trzeba ci świeżego powietrza, wychodź koniecznie częściej, proszę cię o to! Pod weźmie cię z sobą!

— Nie mam sił do spaceru. Jestem taki słaby, że lada wiatr mnie zdmuchnie Ale wnet będzie wiosna, nieprawda? — Kaszle z rzężeniem i patrzy na swoją wychudłą dziecięcą rękę. Na kciuku widać blado—czerwone plamy. (C. d. n.).

NA HORYZONCIE POLITYCZNYM.

Dziś interesująca próba sił w Anglji

Dnia 6 maja (dziś) odbędą się w jednym z okręgów wyborczych Londynu, w okręgu West Fulham, wybory uzupełniające do parlamentu. Dotychczasowy poseł Spero z Labour Party złożył mandat z powodu choroby. Do walki wyborczej staje tylko kandydat Labour Party i kandydat konserwatystów. Partja liberalna nie wystawia własnego kandydata, pozostawiając swoim członkom wolną rękę w głosowaniu. — Walka przedwyborcza odbywa się w niebywale zażarty dla warunków angielskich sposób. Ogólnie wynik wyborów w tym okręgu traktowany będzie jako rezultat próby sił między Labour a konserwatystami. Szanse obu partyj są mniejwięcej równe: przy ostatnich wyborach Labour Party uzyskała większość 2.211 głosów. Wyniki głosowania były wówczas: Labour Party 16.190, Konserwatyści 13,979, Liberałowie 5,920. W wyborach poprzednich w r. 1924 okręg ten był w posiadaniu konserwatystów, którzy wówczas posiadali większość przeszło pięciu tysięcy głosów.

Obecnie szanse obu partyj są mniejwięcej równe. Decydującą rolę odegrały głosy liberalne, które zapewne będą podzielone. W obozie liberalnym powstał bowiem w stosunku do wyborów w dniu 6 maja wyraźny rozłam. Dotychczasowy były kandydat liberalny Gale, urażony, że partja liberalna postanowiła wycofać jego kandydaturę, aby ułatwić zwycięstwo Labour Party — opowiedział się za kandydatem konserwatywnym. Natomiast kierownictwo partji liberalnej opowiedziało się za kandydatem Labour Party, Kandydat konserwatystów jest natomiast jaskrawym zwolennikiem systemu protekcyjnego i w poglądach swych zbliżonym do idei zjednoczonego imperjum Lorda Beaverbrooka. Szczególnie znamiennym faktem jest, że kampanję wyborczą konserwatystów prowadzi sam lord Beaverbrook, któremu Baldwin pozostawił w tej mierze wolną rękę.

Schober zadowolony ze swoich podróży

Po przybyciu do Wiednia oświadczył kanclerz Schober wobec dziennikarzy co następuje: Wizyta moja w Paryżu i Londynie była przedewszystkiem aktem kurtuazji, a spowodowana została przez to, że musiałem absolutnie przeszkodzić temu, by wizyty moje w Rzymie i Berlinie narażone były na nieżyczliwe tłómaczenia. Wizyta moja w Rzymie, miała na celu przywrócenie dobrych stosunków z naszym potężnym sąsiadem południowym i przypieczętowanie paktu przyjaźni, równocześnie zaś podziękowanie za poparcie, użyczone Austrji przez Włochy w Hadze. Wizyta moja w Berlinie, pomijając przyśpieszenie rokowań w sprawie traktatu handlowego, była wypływem zrozumiałej potrzeby ministra niemieckiego niemieckiej Austrii, odwiedzenia współrodaka niemieckiego w Rzeszy niemieckiej. Uprzejme zaproszenia do Paryża i Londynu dały mi pożądaną sposobność wyrażenia nietylko podziękowania za pomoc Francji użyczoną Austrji na konferencji haskiej, lecz także poinformowania rządów odnośnych państw o rozwoju wewnętrzno-politycznym i gospodarczym nowej Austrji. Wizyta miała wzmocnić zaufanie do Austrji i życzliwe poparcie dążeń Austrji, ze strony czynników ważnych nietylko dla Europy środkowej, lecz także dla całej Europy. Wszystko to udało się mi omówić w rozmowach osobistych z potentatami światowymi, Cieszę się z tego jako Austrjak, ponieważ naród mój ma pełne prawo do lepszej, przyszłości pod względem gospodarczym i politycznym.

WIADOMOŚCI Z KRAJU

P. PREZYDENT RZP. NA PRZECHADZCE

Pisma warszawskie donoszą: W niedzielę, o godzinie 11 min. 30 P. Prezydent Rzeczypospolitej w towarzystwie adjutanta swego, rotmistrza Jurgielewicza, udał się do parku Ignacego Paderewskiego. Wszedłszy głównem wejściem przeszedł obok postumentu „tancerki", a następnie usiadł w alei tuż obok Al. Zielenieckiej. Ukazanie się Głowy Państwa wzbudziło zrozumiałe zaciekawienie wśród licznej publiczności. Około godziny 13 Pan Prezydent Mościcki przyjechał do Zamku.

WYBORY DO GMINY ŻYDOWSKIEJ W TORUNIU

W najbliższym czasie mają się odbyć w Toruniu wybory do gminy żydowskiej. Dotychczas zarząd gminy znajdował się w rękach asymilatorów; obecnie sjoniści zyskali tam duże wpływy i prowadzą rozległą agitację za swoją listą.

OTWARCIE CMENTARZA ŻYDOWSKIEGO WE LWOWIE

W ub. niedzielę odbyła się we Lwowie uroczysta ceremonja poświęcenia nowego cmentarza żydowskiego. W uroczystości wzięły udział dziesiątki tysięcy ludzi, którzy ofiarowali duże sumy na cele filantropijne i masowo zapisywali się do tradycyjnej „Księgi Życia".

ANTYSEMICKIE DEMONSTRACJE W DNIU 3-GO MAJA

W Warszawie, na Placu Bankowym zebrał się tłum ludzi, który pod hasłem walki z komunizmem demonstrował przeciwko ludności żydowskiej. Demonstrację zorganizowały koła chadeckie, a wzięło w niej udział dużo młodzieży. Demonstranci bez przeszkody przeszli przez główne ulice Warszawy

BRUTALNY NAPAD NA KRYTYKA MUZYCZNEGO

Gmach Filharmonji Warszawskiej stał się w niedzielę wieczorem widownią niezmiernie gorszących zajść między muzykiem, kierownikiem chóru p. K., a krytykiem muzycznym sprawozdawcą jednego z pism stołecznych p. W. Podczas przerwy koncertowej p. K. doszedł do p. D. i w sposób niesłychanie brutalny znieważył go czynnie, pobiwszy go dotkliwie Powodem zajścia było niezadowolenie p. K., ze sprawozdania p. D. z występu żony jego, pianistki.

Zajście to znajdzie swój epilog w Sądzie.

AKT ZEMSTY UCZNIA ŻYDOWSKIEGO

W Ostrołęce zdarzył się ostatnio wypadek, który wywołał silne poruszenie wśród ludności miejscowej. W tamtejszem gimnazjum męskiem uczniowie polscy traktowali nieżyczliwie, a nawet źle swych nielicznych kolegów żydowskich. Celował w tem uczeń 8 klasy Kosmulski, syn pułkownika w Łomży. W szczególności dokuczał on swemu koledze Żydowi, Mojżeszowi Chrobołowskiemu, najlepszemu uczniowi gimnazjum. Onegdaj rano Kosmulski zbił tak dotkliwie Chrobołowskiego, że ten omdlał. Z trudnością udało się lekarzowi ocucić go. Kiedy Chrobołowski wrócił do klasy, Kosmulski obraził go znowu, wówczas wzburzony Chrobołowski ugodził Kosmulskiego scyzorykiem, raniąc go lekko. Kiedy Chorbowski zrozumiał, co uczynił, dostał ataku konwulsji i zasłabł. Obecnie leży ciężko chory w szpitalu.

NIEUDAŁY NAPAD NA POCIĄG

Onegdaj w nocy posterunkowy konwojujący pociąg towarowy, idący z dworca towarowego we Lwowie w stronę Przemyśla zauważył jakiegoś osobnika w chwili, gdy wskoczył on do jednego z wagonów i usiłował otworzyć drzwi. Posterunkowy po wezwaniu wzmiankowanego osobnika do zejścia z wagonu, strzelił w powietrze na postrach. Na odgłos strzałów maszynista wstrzymał pociąg. Złodziej i jego towarzysze zbiegli.

WYKOLEJENIE POCIĄGU

Onegdajszej nocy o godz. 2.30 pociąg towarowy, dążący z Kochłowic do Ligoty (na Śląsku) wykolei się. Pięć wagonów towarowych wyskoczyło z szyn; dwa rozbiły się, a trzy są uszkodzone, Hamulcowy Socha z Mysłowic jest lekko ranny. Wskutek zatarasowania toru, ruch kolejowy odbywał się z kilkogodzinnem opóźnieniem.

KRWAWA BÓJKA MIĘDZY HANDLARZAMI ŻYDOWSKIMI

W Warszawie, w ogrodzie Krasińskich powstała onegdaj wieczorem bójka między dwoma handlarzami żydowskimi — Izraelem Ritzerem Pawia 50), a Chaimem Mandelbaumem (Gęsia 21). W pewnej chwili Ritzer dobył noża i pchnął nim kilkakrotnie w lewe ramię Mandelbauma. Na miejscu powstało zbiegowisko. Ritzera zatrzymano, zaś Mandelbauma po opatrunku odprowadzono do domu. Jak twierdzi zatrzymany Ritzer, Mandelbaum kupił u niego cukierki i nie chciał mu zapłacić, co stało się przyczyną bójki.

Zona musi być posłuszną mężowi

Tak orzekł trybunał paryski, który w tych dniach wydał wyrok w głośnym procesie amerykańskiego miljonera Nelsona Morrissona przeciwko jego żonie, znanej śpiewaczce kabaretowej Jeanne Aubert Pisaliśmy już o tej sprawie i dlatego tylko pokrótce przypomnimy całe tło procesu, Jeanne Aubert, wychodząc za mąż za bogatego Amerykanina, przyrzekła mu wyraźnie, że więcej nie będzie występować na scenie. Ale wnet pożałowała swej obietnicy i przyjęła ofertę pewnego kabaretu paryskiego. Mąż zaskarżył tak żonę jak i dyrekcję kabaretu o odszkodowanie. Żonie wyrok zabronił występować, ponieważ, jak trybunał oświadcza, we Francji żony muszą być bezwzględnie posłuszne mężom Dyrekcja kabaretu została zasądzona na zapłacenie mężowi 50 tysięcy franków odszkodowania, ponieważ podkopali jego mężowski autorytet Są jeszcze sędziowie we Francji!...

„ZAGROŻONY" PANCERNIK B.

Berlin (PAT) Jak donosi prasa, koła poinformowane uważają za możliwe że ze względu na odmowne stanowisko frakcji centrowej i demokratycznej w sprawie rat na budowę pancernika B, rata ta zostanie ponownie skreślona z budżetu na rok 1930.

Skreślenie to, zdaniem kół politycznych, nie wywoła przesilenia gabinetowego.

PRZYSZŁY AMBASADOR NIEMIECKI W LONDYNIE.

Berlin. (PAT) Urzędowo donoszą, że podsekretarz stanu w urzędzie spraw zagranicznych von Schubert przewidziany jest na stanowisko przyszłego ambasadora niemieckiego w Londynie.

Następcą von Schuberta na urzędzie podsekretarza stanu zostanie radca legacyjny von Bülow.

NADESŁANE

Gimnazjum Koedukacyjne Tow. „Safa Berura"
w Tarnowie, ul. św. Anny L. 1
poszukuje
kwalifikowanego nauczyciela
matematyki i fizyki na rok szkolny 1930/31. Podania wraz z odpisami świadectw i życiorysem skierować należy do Dyrekcji do dnia 20 maja b. r 1584x

Podziękowanie.

Panu Dr Bernardowi Kohanemu za troskliwe i bezinteresowne wyleczenie mojego dziecka oraz zarządowi szpitala św. Ludwika, jaknajserdeczniej dziękują

Ginzigowie Kalwaryjska Nr. 4

Zawiadamiamy
niniejszem PT. Publiczność że **w Krakowie, przy ul. św. Gertrudy 26,** w gmachu Hotelu „ROYAL" (dawniej „Carlton") otworzyliśmy obok kawiarni
RESTAURACJĘ RYTUALNĄ „BRISTOL"
i wydajemy **wykwintne objady i kolacje** po cenach konkurencyjnych. O liczne odwiedziny uprasza
Zarząd.

Za weksle z podpisem Ignac Langsam i żyrem Gutfreund i Braun w Krakowie nie odpowiadam, bo podpis fałszywy.

Ignac Langsam
668g Kraków, Kalwaryjska 10.

KRONIKA

Wschód słońca 4. m. 58	Maj 6 Wtorek 8 Ijar 5690	Zachód słońca 7. m. 08

Akcja na rzecz pogorzelców w Przeworsku

W administracji „Nowego Dziennika" złożono na pogorzelców Przeworska w dalszym ciągu:

Zebrane w Firmie „Berson" przez p. Herzoga 25 zł., Dr. Juda Zimmermann 20 zł., Dyr. Robert Beer 20 zł., Mojżesz Kanarek 20 zł., Samuel Herzog 15 zł., M. Brawman i E. Goldberg 5 zł., Reisówna 5 zł., Goldbergowa 10 zł. Buchalteria razem zł. 120.

100. zł. Dyr. S. Zehnwirth,

50 zł. I. Gartenberg.

30 zł. N. N.

po 25 zł.: I. Halpern, Józef Weksler

po 20 zł.: Norbert Stern, M. Erteschick, Wiktor Rotter Zakopane. Inż. Saul Wexner, Samuel Masohler Nowy Sącz, Inż. Edmund Balsam Maków, Markus Leibel Kalwarja, Henryk Lichtig.

17.50 zł.: Uczniowie klasy III. gimnaz. hebr.

16 zł. Urzędnicy Firmy Blatt,

15 zł. Dr. Maksymiljan Goldwasser,

12 zł. Inż. S. Mehl,

po 10 zł.: Majer i Leonora Leinkram, H. R. i I. R., Firma „Mundus". Dr. Leon Wander, Bracia Stöger, Józef H. Fisch, Leonowie Schleichkornowie, Chaim Geller Gromnik,

po 5 zł. S. H., Zygmunt Laub, K. K., Chiel Löwy Gromnik.

* * *

Datki w naturze składać można w Krakowie w lokalu Spółdzielczego Banku Kredytowego, ul. Stradom 13.

* * *

Na rzecz pogorzelców w Przeworsku złożono w biurze Egzekutywy Organizacji Sjońskiej w dalszym ciągu następujące kwoty: H. T., Salomea Haberowa po zł. 10. Henryk Fliegel zł. 5.

Datki w naturze złożyli: S. Rosenblum, Wiedelhaus, Bracia Klein, Schöndorf, Vogler, Oszbery, Kleiner S., Goldstein. A. Lesen. Grajcar, Blochowa, Driller, Żyd. Kolonja Lecznicza w Rabce przez dyr. Silberstein, Thornowa (Dietla 71). E. Frey, Affenkraut, Haberowa, Radca Hochman. Boberowa.

Wystawienie nagrobka na grobie bł. p. Adolfa Melzera

W tych dniach odbyła się na krakowskim cmentarzu żydowskim smutna uroczystość postawienia nagrobka zmarłemu w sierpniu ub r. znanemu krakowskiemu aktorowi żydowskiemu błp. Adolfowi Melzerowi.

Bł. p. Adolf Melzer wypłynął przed laty jako jeden z najświetniejszych aktorów na scenie żydowskiej. Obdarzony pięknym głosem, był niejako stworzony dla teatru Goldfadena. Ale młody aktor nie czuł się dobrze w starym teatrze toteż odetchnął swobodniej, gdy Jakób Gordin zainicjował nową erę teatru żydowskiego.

Stworzył też całą galerję Gordinowskich typów, a wszystkie jego kreacje były soczyste, solidne i sumiennie opracowane.

Wojna położyła kres bujnej i wytężonej twórczości Melzera. Zaczyna się okres nędzy i martyrologji żydowskiego aktora, któremu losy odmówiły możności pełnego rozwoju tak dobrze się zapowiadającego talentu. Melzer był już za stary, by pójść z nowemi prądami, zbyt mocno tkwił w starych formach. A szkoda wielka, bo bezsprzecznie tkwiły w nim inne możliwości.

Skromna uroczystość na cmentarzu żydowskim w Krakowie przypomniała tragedję jednego z prekursorów teatru żydowskiego. Adolf Melzer zmarł w 54 roku życia.

Cześć Jego pamięci!

Pobieranie datków przy czynnościach urzędowych

W styczniu ukazał się okólnik Ministra Spr. Wewnętrznych, zakazujący pobierania w drodze przymusu wszelkiego rodzaju datków na cele humanitarne i społeczne, a w szczególności uzależniania wykonania czynności urzędowej od uiszczenia opłaty, zwłaszcza w gotówce na powyższe cele. Wobec tego, że zarządzenie to wysunęło pewne wątpliwości ze strony wojewodów, Minister Spr. Wewn. obecnie w drodze okólnika z dn. 1 maja wyjaśnił, że dopuszczalne jest zaofiarowanie na sprzedaż znaczków i nalepek na rzecz instytucyj, które mają wyraźne pozwolenie właściwej władzy na przeprowadzanie zbiórki publicznej drogą takiej sprzedaży, tj. za pośrednictwem urzędów pocztowych, państwowych itp. Pozwolenia takie wydawane są instytucjom, których rozwój pożądany jest w interesie ogólnopaństwowym i które zatem zasługują na poparcie ze strony władz państwowych, naprz. LOPP., Polski Czerwony Krzyż itp.

Oczywiście jednak — dodaje Minister w okólniku — żaden przymus jakiegokolwiek rodzaju, a tembardziej uzależnianie wykonania czynności urzędowej od zakupienia znaczków nie może przytem być wykonywany.

—o—

— **NOCNY DYŻUR APTEK.** Dziś w nocy z wtorku na środę mają dyżur apteki: ul. Szczepańska 1, Kościuszki 4, Długa 66, Mikołajska 4, Dajwór 6 i w Podgórzu Rynek 9.

— **WYKŁAD O „MEGILAT HAESZ" BIALIKA.** Dziś we wtorek o godz. 8 wiecz. rozpoczyna się wyższy kurs języka hebrajskiego, w lektoracie hebrajskim U. J. Czytane będą poematy Ch. N. Bialika, a poprzedzi wykład lektora dra B. Katza o „Megilat Haesz".

— **OGÓLNOPOLSKI ZJAZD PRACOWNIKÓW SAMORZĄDOWYCH.** W dniach 10 i 11 bm. odbędzie się w Krakowie zjazd krajowego związku urzędników samorządowych z całej Polski. Organizacja ta licząca około 10 tysięcy członków ma swą centralę w Warszawie — a w obecnym roku obchodzić będzie 10-lecie swego istnienia. Zjazd zapowiada się bardzo licznie, albowiem dotąd 200 delegatów zamiejscowych zgłosiło swe przybycie. Przybyłych gości będzie gmina, oraz Towarzystwo urzędników miasta Krakowa. Obrady toczyć się będą w sali Rady miejskiej.

— **WYNIK IV. KONKURSU IM. SOLVAYA.** Już czwarty rok z rzędu Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie korzystając ze szczodrobliwości zakładów Solvaya w Polsce, przyznaje uczniom swoim nagrody za najlepsze prace ekonomiczne. W tym roku otrzymał 900 złotych p. Stanisław Foryś, autor pracy: „Stan i rozwój gospodarczy Krakowa w latach 1918—1928".

— **LOSOWANIE X. POŻYCZKI KONWERSYJNEJ M. KRAKOWA Z ROKU 1925** odbyło się onegdaj o godz. 10 rano w sali posiedzeń Magistratu pod przewodnictwem wiceprezydenta miasta dr. Landaua pod kontrolą notarjusza dr. Steira. Wylosowano według planu umorzenia 20 szt. obl. Serji A1 a zł 10.—, 14 szt. obl. Serji A a zł 40.—, 13 szt. obl. Serji B1 a zł 60.—, 10 szt. obl. Serji C1 a zł 120.—, 7 szt. obl. Serji B a zł 210.—, 4 szt. obl. Serji D1 a zł 310.—, 11 szt. obl. Serji C a zł 420.—, 5 szt. obl. Serji E1 a zł 620.—, 4 szt. obl. Serji D a zł 1.050.— i 2 szt. obl. Serji E a zł 2.100.—.

— **W VIII. LOSOWANIU DZIEŁ SZTUKI** na Budowę Domu Artystów Plastyków w Krakowie, odbytem dnia 4 bm. wylosowano 25 eksponatów wartości ogólnej zł 2.500. Wylosowane dzieła sztuki podjąć mogą posiadacze deklaracyj w sekretarjacie Związku Artystów Plastyków pl. św. Ducha 5 do końca maja br. w godz. od 10—1-ej i od 5—7-ej.

— **Z KRAKOWSKIEGO TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO.** We środę 7 bm. odbędzie się o godz. 6 wiecz. w sali posiedzeń Krakowskiego Towarzystwa Lekarskiego ul. Radziwiłłowska l. 4 zwyczajne posiedzenie naukowe z następującym porządkiem dziennym dr Ślączkowa: Rozpoznanie i leczenie niepłodności.

— **SEMINARJUM MEDYCYNY PRAKTYCZNEJ** We czwartek dnia 8 bm. odbędzie się w sali konferencyjnej Kasy Chorych (Batorego 3 III. p.) wieczór seminarjum medycyny praktycznej, zorganizowany staraniem Związku Lekarzy Kas Chorych. Wieczór ten obejmuje referaty: dra Wł. Sztencla: „Praktyczna djetetyka w cukrzycy", dra F. Eisenberga: „O wartościowaniu serologicznych odczynów na kiłę", dra M. Kosińskiego: „O tzw. obuwiu ortopedycznem". Początek punkt. o godz. 7-mej wieczorem. Goście (lekarze) mile widziani.

— **20 WYPADKÓW ODRY,** 9 dyfterji, 4 szkarlatyny, po 3 mumpsu i róży, oraz 2 tyfusu brzusznego zgłoszono w ciągu ub. tygodnia w Krakowie.

— **PRZYMUSOWE SZCZEPIENIE OCHRONNE PRZECIWKO OSPIE.** Magistrat zarządza publiczne i bezpłatne szczepienie w czasie od dnia 10 bm. do dnia 11 czerwca br. włącznie. Pierwszy termin przypada w sobotę dnia 10 bm. Szczepić będą lekarze miejscy w każdą środę i sobotę w następującym porządku: Dla dzielnic I. i II. w Miejskim Urzędzie zdrowia od g. 10—11 przedpoł. dla dzielnic III. i IV. w szkole przy ul. Studenckiej 13 od g. 12—1, dla dzielnicy VIII. (we środy i piątki) w szkole przy ul. Miodowej 36 od g. 4—5 dla dzielnic VI. i VII w szkole przy ul. Zielonej 27 od g. 5-tej, dla dzielnic IX. i XXII w szkole przy ul. Szkolnej l. 6 od 4-tej pop. itd. Do wszystkich rodzin, w których znajdują się dzieci urodzone w czasie od 1 kwietnia 1929 do 30 marca 1930 r. wysłane zostaną wezwania do szczepienia. Równocześnie przeprowadza Magistrat ponowne szczepienie wszystkich sześcioletnich dzieci, które odbywać się będzie w tych samych miejscach i terminach jak szczepienie pierwotne. Osoby, które poddały się szczepieniu prywatnie przez swego lekarza, mają do dnia 30 czerwca br. wykazać się w M. Urzędzie Zdrowia w Krakowie świadectwem szczepienia ospy, wydanem przez tego lekarza, który szczepienia dokonał.

— **ZARAZA PRYSZCZYCY.** Z powodu grożącego zawleczenia zarazy pryszczycy na teren Krakowa, Magistrat wzywa wszystkich właścicieli zwierząt racicowych, by o każdem zachorowaniu, względnie podejrzeniu o zachorowanie tychże, natychmiast zgłaszali Miejskiemu Urzędowi Weterynaryjnemu ul. Poselska 10 lub najbliższemu komisarjatowi Magistratu. W najbliższych dniach odbędzie się na terenie Krakowa rewizja wszystkich zwierząt racicowych, przeprowadzona przez miejskich lekarzy weterynaryjnych, oraz kontrolorów, celem przekonania się czy zaraza pryszczycy nie jest tajoną. W dniach rewizji winne wszystkie zwierzęta racicowe znajdować się w stajni.

— **Z POCZTY.** Od 15 bm. wprowadza się ruch telefoniczny między Krakowem a Gyöngyös (Węgry).

— **KIESZONKOWCY PRZY PRACY.** Mleczko Teofil, nauczyciel, zam. przy ul. Wielopole l. 14 zgłosił do policji, że dnia 3 bm. w czasie uroczystości na błoniach skradziono mu złoty zegarek z łańcuszkiem wartości 350 zł. — Wójcik Władysław (lat 20) robotnik zam. w Lublinie przytrzymany został za kradzież kwoty 600 zł oraz złotego zegarka na szkodę Grünwalda zam. przy ul. Brackiej.

— **SYSTEMATYCZNE KRADZIEŻE.** Pilch Edward (lat 17) robotnik zam. przy ul. Lwowskiej 17, Mistak Edward (lat 21) pom. handlowy zam. przy ul. Kraszewskiego 14 i Sieprawski Adam (lat 19) handlowiec, zam. przy ul. Topolowej 13, przytrzymani zostali pod zarzutem systematycznych kradzieży towarów galanteryjnych wartości 20.000 zł ze sklepu Salomona Horowitza przy ul. Florjańskiej 3.

— **PIJACKIE STRZELANINY.** Wczoraj o godz. 2'30 nad ranem Michał Gwoździkowski urzędnik pocztowy zamieszkały w Warszawie, będąc w stanie nietrzeźwym w przechodzie ul. Stradom oddał jeden strzał rewolwerowy w powietrze Gwoździkowskiemu rewolwer zakwestjonowano. — Kowalkowski Ksawery (lat 42) przemysłowiec zam. przy ul. Łagiewnickiej 35 doprowadzony został do komisarjatu policji za strzelenie z rewolweru w stanie nietrzeźwym w lokalu „Sokoła" w Podgórzu.

— **ROWER.** Męczycki Aleksander (lat 17) bez zajęcia i stałego miejsca zamieszkania, przytrzymany został za kradzież roweru na szkodę Jana Górnickiego zam. przy ul. Rakowickiej 25.

—o—

— **DLA UCZCZENIA PAMIĘCI** błp. Marji z Kurzów Weissowej w pierwszą rocznicę śmierci złożyła rodzina na rzecz Towarzystwa Opieki nad sierotami żydowskiemi w Jaśle kwotę 100 zł. 1596x

—o—

ZMARLI:

Helena Bergmann l. 62, Chaja Leser l. 60, Jakób Schwalb l. 20.

— **POPIS ŻYD. TOW. GIMNASTYCZNEGO,** który odbędzie się w sobotę d. 10 bm. o godz. 7.45 w sali Starego Teatru wzbudził powszechne zainteresowanie, którego miarą jest nader szybka przedsprzedaż biletów w kasie teatru.

Wydział ŻTG. w związku z powyższem komunikuje, że bilety wcześniej zarezerwowane można podjąć przy kasie najdalej do środy godz. 12 w południe.

—o—

— **ZEBRANIE KRAKOWSKICH ŁAWNIKÓW PRACOWNICZYCH DO SĄDU PRACY** odbędzie się we środę dnia 7 bm. o godz. 7.30 wieczorem w lokalu Związku Zawodowego Pracowników Umysłowych. Kraków, Sławkowska Nr. 6, I. p.

—o—

PŁASZCZE DAMSKIE angielskie, gabard. i sportowe MĘSKIE poleca A. BROSS Kraków Florjańska 44
Znana solidność firmy zapewnia korzystne kupno.

Indje pod wrażeniem aresztowania Gandhiego

Bombaj 5. 5. PAT. Zamknięte zostały wszystkie sklepy jakoteż większa ilość sklepów muzułmańskich. Giełdy zawiesiły pracę. Przy gmachu głównej komendy policji oraz przy zabudowaniach wielu zakładów publicznych ustawione zostały posterunki wojskowe.

Jalalpur. 5 5 PAT. Żona Gandhiego oświadczyła w wywiadzie, że ma nadzieję, iż Indje w odpowiedzi na nieuzasadnione zarządzenie władz, rzucą hasło walki!

Komunikat urzędowy o aresztowaniu

Kalkuta. 5 5. PAT. Z Bombaju donoszą: Ogłoszony został tu komunikat urzędowy, wyszczególniający motywy aresztowania Gandhiego. Wszczęta przez Gandhiego akcja odmawiania posłuszeństwa posłuszeństwa władzom — oświadcza komunikat — wywołała poważne następstwa w postaci powszechnego lekceważenia przepisów prawa oraz ciężkich wykroczeń przeciwko porządkowi publicznemu w całych Indjach. Wprawdzie Gandhi odrzuca użycie przemocy, jednak ruch zapoczątkowany przez niego prowadzi niechybnie do aktów gwałtu. Im częściej takie wypadki powtarzały się — mówi dalej komunikat — tem słuszniejsze były protesty Gandhiego przeciw ko zachowaniu się jego niedyscyplinowanych zwolenników, których widocznie nie potrafi opanować. Komunikat wylicza następnie wypadki stosowania przez zwolenników Gandhiego w pewnych okręgach istnego bojkotu towarów, lekceważenia wobec władzy i ludności angielskiej, odmawiania sprzedaży artykułów żywności, co nawet doprowadziło do ustąpienia licznych naczelników gmin. Gandhi wzywał ludność do niepłacenia renty gruntowej i zapowiadał atak na monopol solny.

Wobec tych wszystkich przejawów rząd do tychczas stosował politykę największej toleran cji. Jednakże rozwój wypadków wykazał, że możliwem jest powtórzenie się krwawych in cydentów, o ile nie położy się kresu akcji Gandhiego.

Ostre rezolucje Rady naczelnej P. P. S.

Warszawa, 5. 5. Dziś zakończyła obrady dwudniowe Rada Naczelna PPS. W obszernych rezolucjach Rada Naczelna stwierdza, że ukryta dyktatura pogłębia i zaostrza kryzys gospodarczy, ruinuje powagę konstytucji i prawa, ułatwia i toleruje wszelkiego rodzaju nadużycia, osłabia w konsekwencji państwo nawewnątrz i nazewnątrz.

Odpowiedzialność za obecny stan rzeczy w Polsce ponosi cały obóz rządzący, a w pierwszym rzędzie marsz. Piłsudski.

W tych warunkach Rada Naczelna postanowiła walkę o likwidację zaostrzyć, prowadząc ją w dalszym ciągu zarówno na terenie parlamentarnym, jak i pozaparlamentarnym. Rada Naczelna uznała dla osiągnięcia tych celów za potrzebną dalszą solidarną współpracę PPS ze stronnictwami lewicy i centrum.

Rada Naczelna upoważnia C. K W. do poczynienia wszelkich zarządzeń dotyczących sprawy ewentualnych wyborów do Sejmu i Senatu, oraz zawarcia w razie potrzeby sojuszów, czy bloków wyborczych itd.

Bilans Banku Polskiego
— tym razem lepszy

Warszawa, 5. 5. PAT. Bilans Banku Polskiego na trzecią dekadę kwietnia rb. wykazuje zapas złota 702,184 tys. tj. o 109 tys. zł, więcej, niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne zaliczone do pokrycia zwiększyły się o 5,188 tys. do sumy 297,744 tys. — Również i niezaliczone do pokrycia wzrosły o 82z tys. do sumy 111.844 tyś. zł, Portfel wekslowy spadł o 16,472 tys. i wynosi 590,565 tys. Pożyczki zastawowe wzrosły o 6.330 tys. do 78,717 tys. Inne aktywa wynoszą 140,561 tys. zatem o 23,600 tys. zł, więcej, niż w poprzedniej dekadzie. W passywach pozycja „natychmiast płatnych zobowiązań" zmniejszyła się o 32,456 tys do sumy 301,737 tys. Obieg biletów bankowych wzrósł o 77,139 tys. do sumy 1,325,984 tys. Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłączne złotem wynosi 43,14 procent, pokrycia kruszcowo-walutowego 61,43 procent, wreszcie pokrycia złotem samego tylko obiegu biletów bankowych wynosi 52,96 procent.

Sprawa obniżenia stopy dyskontowej

Warszawa. 5. 5. Sprawa obniżenia stopy dyskontowej przez banki zagraniczne niewątpliwie odbije się również na rynku pieniężnym polskim. W sferach bankowych zwraca się uwagę na to, że lepsi klijenci bankowi korzystają z dość niskich stawek dyskontowych, tembardziej że mają możność dyskontowania swych weksli również zagranicą. Otóż ci klijenci niewątpliwie domagać się będą dalszego obniżenia stopy. Jeśli chodzi o Bank Polski, to nie jest wykluczonem, że pójdzie on za przykładem innych banków emisyjnych zagranicy i również obniży swą stopę dyskontową. Decyzja w tej sprawie zasadniczo ma zapaść — jak to już wczoraj podaliśmy — na czwartkowem posiedzeniu Rady Banku Polskiego

Władze Banku Polskiego noszą się istotnie z myślą obniżenia stopy dyskontowej, jakkolwiek nie brak opinji, że ostatnia fala zniżek stopy dyskontowej nie powinna wywołać naśladownictwa w Polsce, gdyż dopóki Bank Polski nie będzie bezpośrednio w kontakcie z prywatnym rynkiem pieniężnym, wszelkie obniżenia stopy dyskontowej nie miałyby uzasadnienia w stosunkach wewnętrznych kraju. Zniżenie stopy od wkładów utrudniłoby w konsekwencji kapitalizację wewnętrzną.

PO ZAMKNIĘCIU KRONIKI

Tajemnicze morderstwo przy ul. Długiej — niewyjaśnione

Jak się dowiadujemy, sędzia śledczy, prowadzący dochodzenia w związku z tajemniczem zamordowaniem Róży Kleinowej, właścicielki resturacji przy ul. Długiej, zarządził wypuszczenie na wolną stopę Franciszka Przekiasę, na którym ciążyły poważne zarzuty. Szczegółowe śledztwo sądowe nie wykazało winy Przeklasy, podobnie, jak i aresztowanego wraz z nim Mroza, wypuszczonego na wolność jeszcze w marcu br. W ten sposób tajemnica morderstwa rabunkowego przy ulicy Długiej nie została dotąd wyjaśniona

—o—

— **MATURA PIŚMIENNA** rozpoczęła się wczoraj we wszystkich szkołach średnich państwowych i prywatnych. Wczoraj abiturjenci pisali zadania polskie i historyczne. Matura piśmienna potrwa cały tydzień Kuratorjum zarządziło, iż ze względu na spoczynek sobotni abiturjentów żydowskich nie będzie matury piśmiennej w sobotę, a natomiast odbędzie się w poniedziałek. Zarządzenie to obowiązuje wszystkie gimnazja.

— **FATALNE SKUTKI KRÓTKIEGO SPIĘCIA.** Wczoraj wezwano straż pożarną na ul. św. Krzyża, gdzie w domu pod l. 7, przy naprawie przewodów elektrycznych nastąpiło krótkie spięcie, wzniecając pożar. Straż ogień ugasiła, zaś wezwany lekarz Pogotowia ratunkowego udzielił pomocy 40 letniemu Józefowi Wolochowi, elektromonterowi, który pracując przy przewodach doznał poparzeń II. stopnia na obu rękach.

M. M. ŻMIGRÓD
PRZEMYSŁ DRZEWNY
KRAKOW, PLAC KOSSAKA 8
TELEFON Nr. 3548

WYCHOWANIE NA WOLNEM POWIETRZU, CZAS WOLNY OD NAUKI SZKOLNEJ, W SŁOŃCU I RADOŚCI

spędzają uczenice i uczniowie szkół publicznych w wieku do lat 15

W INSTYTUCIE WYCHOWAWCZYM POZASZKOLNYM
G. SPIERERA
w Krakowie, przy ul. Krzemionki 35
zatw. przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego

Codziennie z wyjątkiem sobót od godz. 3—7 wiecz.

Bliższych informacyj udziela codziennie od godz. 3—5 w Instytucie, zaś telefonicznie (Nr. telefonu 04-55) od godz. 8—9 wiecz.

1505x DYREKCJA.

Ogólnożydowska konferencja gospodarcza w Polsce

Uchwała Związku kupców i fabrykantów w Łodzi

Łódź. 5. 5. ŻAT. Pod przewodnictwem rad nego Bialera odbyło się tu doroczne zebranie centralnego związku kupców i fabrykantów, będącego największą organizacją gospodarczą w województwie łódzkiem. Wszyscy mówcy, którzy wystąpili na zebraniu, opisywali rozpaczliwą sytuację żydowskiego handlu i przemysłu. Powzięto m. in. na wniosek dra Rotenstreicha rezolucję w sprawie zwołania konferencji gospodarczej z całej Polski w sprawie sytuacji gospodarczej Żydów polskich. Uchwalono zwrócić się do Koła Żydowskiego z wnioskiem o podjęcie inicjatywy zwołania powyższej konferencji. Konferencja ma m. in. wybrać najwyższą radę gospodarczą żydostwa polskiego.

Wynik wyborów do rady miejskiej w Król.-Hucie

Królewska Huta. 5. 5. PAT. Według ostatnich danych oficjalnych, wczorajsze wybory do rady miejskiej dały wynik następujący: Ogólna ilość mandatów 54, uprawnionych do głosowania było 37.574 osób, ważnych głosów oddano 35.649, nieważnych 210. Poszczególne listy uzyskały: nr. 1. Blok Jedności Rob.-Chłopskiej 3 mandaty, nr. 2. PPS frakcja rew. 1 mandat, nr. 3 socjaliści niemieccy 5 mandatów, nr. 4. Katolicki Blok Ludowy 5 mandatów, nr. 5. PPS 1 mandat, **nr. 6. Nar. Żydowski Blok Wyborczy 1 mandat,** nr. 7. Nar. Ruch Robotniczy 5 mandatów, nr. 8. Nar. Chrz. Blok Gospodarczy 7 mandatów, nr. 10. Deutsche Wahlgemeinschaft 24 mandaty, nr. 11. Blok Katolicko Narodowy 2 mandaty, **razem mandatów polskich 24, jeden żydowski i 29 niemieckich.** Niemcy w stosunku do wyborów komunalnych w roku 1926 stracili 9 mandatów.

Pierwsze zwycięstwo Polski

w rozgrywkach o puhar Davisa

Stolarow zdobywa decydujący punkt — Polska - Rumunja 3:2

Warszawa. 5. 5. PAT. W czwartym dniu meczu tennisowego Polska—Rumunja z cyklu rozgrywek o puhar Davisa, odbyło się dokończenie spotkania rewanżowego gry pojedynczej Maks Stolarow (Polska) przeciw Poulieff (Rumunja) W pierwszym secie zwycięstwo przypadło w udziale Rumunow 8:6, **natomiast w ostatnim, decydującym o zwycięstwie Stolarow w stosunku 6:3, zdobywając w ten sposób tak cenny punkt i zwycięstwo dla Polski. Ogólny wynik meczu jest 3:2 dla Polski.** Warto podkreślić, że jest to pierwsze zwycięstwo Polski w rozgrywkach o puhar Davisa od 6 lat, tj. od chwili zapisania się oPlski do tej konkurencji. Obecnie po zwycięstwie nad Rumunją, **Polska spotka się poraz czwarty z Anglją w drugiej rundzie.**

Wyniki zagraniczne w meczach o puhar Davisa są następujące: W Zurychu Australja wyeliminowała Szwajcarję w stosunku 5:0, w Antwerpji Hiszpanja pokonała Belgję 4:1, w Białogrodzie mecz Szwecja—Jugosławja dał wynik 4:1 i w Budapeszcie Japonja pokonała Węgry 4:0.

Czy tylko można, czy musi się dopomóc państwu zaatakowanemu?

Genewa. 5. 5. PAT. Komitet rozjemstwa i bezpieczeństwa Ligi Narodów dyskutował dzisiaj nad projektem międzynarodowej konwencji, **o niesieniu pomocy finansowej państwom zaatakowanym.** Jak wiadomo zeszłoroczne zgromadzenie Ligi Narodów osiągnęło jednomyślnie porozumienie w niektórych ważnych punktach i poleciło komitetowi finansowemu Ligi Narodów, łącznie z komitetem rozjemstwa i bezpieczeństwa, opracowanie ostatecznego i całkowitego projektu odpowiedniej konwencji międzynarodowej

Podczas dzisiejszej dyskusji delegat włoski postawił wniosek, ażeby **pozostawić Radzie Ligi Narodów do jej swobodnego uznania, udzielenie lub nieudzielenie pomocy finansowej państwu napadniętemu.** W ten sposób, pomoc finansowa miałaby mieć charakter **fakultatywny,** a nie obowiązkowy. Ten punkt widzenia delegata włoskiego, został podtrzymany również przez delegata niemieckiego i belgijskiego, natomiast delegat fiński, opowiedział się w zdecydowany sposób, **za obowiązkowym charakterem pomocy fiansowej.**

Przygotowania do tygodnia lotniczego

Tydzień lotniczy L.O.P.P. poświęcony propagandzie lotnictwa i obrony gazowej, odbędzie się w Krakowie od 18—25 bm. Program tygodnia jest następujący: w sobotę 17 propagandowe loty nad Krakowem i rozrzucanie ulotek, samochody z muzyką na ulicach miasta, w niedzielę wielki pochód gazowy i delegacyj kół LOPP, popołudniu na lotnisku w Rakowicach popisy lotnicze z pokazem ataku lotniczo-gazowego na specjalnie zbudowane osiedle i obronę przeciwlotnicza tegoż, pozatem w programie loty pasażerskie na Junkersach i Fokierach, odczyty radjowe, koncerty, kwesta i sprzedaż nalepek i oznak LOPP, loterje fantowe i zawody sportowe. oPdczas tygodnia wygłosi ppułk. Jaśiński w Starym Teatrze odczyt o przyszłej wojnie powietrznej oraz odbędzie się próbny atak lotniczo-gazowy na Kraków i obrona miasta z udziałem organizacji LOPP. Na zakończenie tygodnia w niedzielę dnia 25 maja odbędzie się wojewódzki konkurs modeli latających na błoniach krakowskich i wielkie konkursy hipiczne wojskowe również na małych błoniach krakowskich. W czasie tygodnia zostanie wydana specjalna Jednodniówka LOPP z licznemi zdjęciami lotniczemi i bogatą treścią literacką w artystycznej oprawie, bardzo ciekawa i interesująca.

Obrady międzynarodówki studenckiej

Paryż, 5. 5. ŻAT. Dziś rozpoczął tutaj obrady komitet reprezentantów międzynarodowych organizacyj studenckich, istniejących przy instytucie współpracy intelektualnej. W obradach weźmie udział przedstawiciel światowego związku studentów żydowskich. Na naradzie zostanie omówiona w pierwszym rzędzie organizacja wymiany studentów pomiędzy rozmaitemi krajami.

Z GIEŁDY

Giełda krakowska

Kraków, 5. 5. 1930. Akcje niejednolite. Dolar bez zmiany.

Akcje bankowe: Bank Polski 172.50.

Akcje handlowe: Tohan 4.20.

Papiery procentowe: 5-proc. Prem. Poż dolarowa 71.50. 4-pr oc.Prem. Poż. inwestycyjna 114.50.

Zebranie giełdowe przeszło pod znakiem nastroju ospałego. Ruch panował słaby. W małych ilościach robiono jedynie Bankiem Polski po kursie nieco mocniejszym i Tohanem bez zmiany. Firley w płaceniu 34, bez obrotów. Z papierów procentowych 5-proc. Prem. Po dolarowa i 4-proc. Prem. Poż. inwestycyjna słabiej, ostatni papier przy silniejszem zapotrzebowaniu i nieco większych obrotach.

Na pogiełdziu zupełny zastój.

• • •

Waluty i dewizy oficjalnie bez ruchu.

Na rynku walutowym w obrotach prywatnych i międzybankowych sytuacja bez zmiany. Nastrój spokojny przy dostatecznej podaży. W Krakowie dolar gotówkowy 8.88—8.89, czeki bankowo 8.90—8.91. Warszaw dol. 8.88—8.89, czeki 8.89 i pół do 8.90 i pół, Lwów dol. 8.88—8.89, czeki 8.90—8.91. Katowice dol. 8.88 i pół do 8.89 i pół, czeki 8.90 i pół do 8.91 ipół. Kurs płacenia Banku Polskiego nie uległ zmianie.

Giełda warszawska

Warszawa, 5. 5 PAT. Akcje: Bank Dyskontowy 116, Bank Handlowy 118, Bank Polski 174, 174 i pół, Bank Powsz. Kredyt. 112 i pół, 115, Bank Zw. Sp. Zarobk. 71 i pół, Chodorów 145, Warsz. Tow. Fabr. Cukr. 22 i jedna czw, 33 i trzy czw., Firlej 35, Węgiel 50, Cegielski 49 i jedna czw., Lilpop 28, 28 i jedna czw., Modrzejów 12, Parowozy 23 i pół, Starachowice 21, 20 i jedna czw. **Pożyczki:** 4-proc. prem. inwestycyjna 115, 5-proc. dolarowa 69, 69 i jedna czw., 5-proc. konwersyjna 56, 5-proc. kolejowa 51 i jedna czw., 60-proc. kolejowa 102 8-proc. L. Z. Banku Gosp. Kraj. 94.

• • •

Dewizy: Londyn 43.23 i pół, Nowy Jork 8.88, Paryż 34.91, Praga 26.35, Nowy Jork telegr. 8.89, Szwajcarja 172.34, Wiedeń 125.39, Włochy 46.66 Berlin 212.85. **Waluty: Dolary 8.86 i pół.**

Giełda poznańska

Poznańska giełda zbożowa z dnia 5. 5. 1930. Żyto 18—18 i trzyc zw, pszenica 41—42, jęczmień przemiałowy 23 i pół, browarowy 23 i pół do 24 i pół, owies 18—19, mąka żytnia 34, pszenna 63 i pół do 66 i pół, otręby żytnie 12—13, pszenne 14 i pół do 15 i pół. Tendencja słabsza.

Giełda wiedeńska

Wiedeń, 5. 5 PAT. Waluty i dewizy: Berlin 169—169.50, Budapeszt 123.76—124.06, Bukareszt 4.20 i jedna czw. do 4.22 i jedna czw., Londyn 34.41 i pół do 34.51 i pół, Nowy Jork 707.75—710.25, Paryż 27.77—27.87, Praga 20.96 i pół do 21.04 i pół, Warszawa 79.34—79.62, Zurych 137,12—137.62. Amerykańskie 704.75—708.75, Niemieckie 168.75—169.35, Angielskie 34.34—34.50, Włoskie 37.10—37.26 Polskie 79.13—79.53, Szwajcarsike 136.77—17.57, Węgierskie 123.99—124.39.

• • •

Papiery wartościowe: Renta majowa 1.93, Renta lutowa 1.96, Renta koronowa 1.93, Tureckie 23 i pół, Czerniowce 46 i pół, Zieleniewski 44. Galicja 31, Karpaty 4.61.

Giełda zurychska

Zurych, 5. 5 PAT. Paryż 20.25 i pół, Londyn 25.08 i trzy czw., Nowy Jork 5.16.10, Belgja 7.95 i pół, Włochy 27.05 i pół, Berlin 123.17 i pół, Wiedeń 72.77 i pół, Praga 15.29, Warszawa 57.85, Budapeszt 90.20, Bukareszt 3.08.

NADESŁANE

Ze względu na to, że *POKAZ MÓD* nazwano *KABARETEM*, jestem zmuszony licząc się z poważnym kierunkiem mojej szkoły, chociaż z przykrością, ze względu na tak piękny cel T. O. M. odmówić współpracy mojej jak też i mojego zespołu.

Erwin Kazimierz Hand,
prof. tańców plastycznych

4831

Wolne posady

POSZUKUJEMY. Otworzymy natychmiast w tej okolicy składnicę wysyłkową i poszukujemy zaufanego pana, obojętnie jakiego zawodu, oraz miejsca zamieszkania. — Dochód miesięczny Zł. 800 do 1.500. Czynność nie wymaga żadnego składu, podróżowania, czy kapitału zakładowego i uprawiać ją można jako zatrudnienie poboczen. Zgłoszenia piśmienne pod Nr. Br. 43 do biura ogłoszeń „Par“, Poznań Aleje Marcinkowskiego 11. 1581ar

BACZNOŚĆ! Fabryka miodu, soków owocowych i wytwórnia win poszukuje zdolnego, kwalifikowanego podróżującego z podaniem referencyj, na Zachodnią Małopolskę. Klientela zaprowadzona. — Zgłoszenia wprost: Słodycz, Dąbrowa k. Tarnowa. 1536x

INTELIGENTNA PANNA do jednorocznego dziecka poszukiwana od zaraz. Zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika“ pod „K. R.“.

Posad poszukują

KONCYPJENT zdolny, rutynowany, z substytucją, przyjmie posadę. — Zgłoszenia pod „Koncypjent“ do Biura ogłoszeń Stattera, Kraków, Rynek 8. 1622er

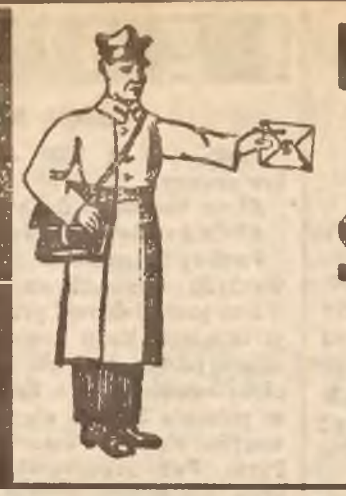
SAMODZIELNY buchalter-bilansista, korespondent polsko-niemiecki, długoletni kierownik i organizator — przedsiębiorstw przemysłowych, szuka odpowiedniej posady. Zgłoszenia pod „Zaufany“ Biuro Stattera, Kraków, Rynek 8. 1621er

FACHOWIEC branży żelaznej, podróżujący własnym samochodem, poszukuje zastępstwa poważniejszej firmy na Małopolskę i Śląsk. Łaskawe zgłoszenia pod „Żelazo“ do Adm. „N. Dziennika“ 632g

Lokale

DO WYNAJĘCIA obszerny lokal, nadający się na fabrykę lub składy, przy ul. Wolskiej 20. Wiadomość u Dra Lustbadera w Krakowie, Plac Dominikański 4, w godzinach między 5—6 popoł.

POKÓJ ewentualnie dwa pokoje do wynajęcia dla bezdzietnego małżeństwa lub na kancelarję. Zgłoszenia: Lwowska 9, II. piętro na lewo od godz. 2—3. 1566x

LISTONOSZ

nigdy nie odczuwa zmęczenia, jeżeli moczy nogi z dodatkiem

Soli do nóg Jana

Dostać w aptekach, składach aptecznych i perfumerjach :::

OSTRZEŻENIE!

Ostrzegam przed nabyciem naśladownictwa moich najlepszych wyrobów ultramaryny marki „MERKUR 6/0“ i „KURKA 4/0“, które są czysto chemiczne i bez żadnych domieszek.

Upraszamy zatem o zwracanie bacznej uwagi na marki „MERKUR“ i „KURKA“ i na dokładne „CH. PERLMUTTER, Lwów“, mieszczący się na każdej paczce z czerwonemi boczkami. 1318x

Już jedzie do Krakowa
NAJWIĘKSZY CYRK

STANIEWSKICH

Namioty swe rozbija na placu przy III-cim moście ulica Starowiślna

Wystrzegać się naśladownictw

o podobnym brzmieniu

NAJNOWSZE MATERJAŁY NA **FIRANKI**
poleca fabryka firanek
M. WEITZ, KRAKÓW, UL. GRODZKA L. 71
obok Wawelu końcowy sklep. — Telefon Nr. 1858.

NOWA DRUKARNIA DZIENNIKOWA

KRAKÓW UL. ORZESZKOWEJ L. 7.

TELEFON 279.

WYKONUJE WSZELKIE ZAMÓWIENIA W ZAKRES DRUKARSTWA WCHODZĄCE — W SZCZEGÓLNOŚCI DRUKI BANKOWE, KUPIECKIE, PRZEMYSŁOWE, REKLAMOWE, CZASOPISMA I DZIEŁA :-:-: :-:-: :-:-:

Podróżne kufry angielskie
necesery
torebki damskie
teczki na akta, portfele walizy.
Wytwórnia Scheinowitza Grodzka 43. Ceny stałe

POKÓJ kuchnia dla sieroty, wychodzącej za mąż, poszukiwane. Zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika“ pod „Bóg wynagrodzi“. 667g

BRACKA 9 front. Bogato zaopatrzona wypożyczalnia książek A. Gumplowicza. Stale nowości na składzie Bracka 9, front 1539er

TROCHĘ HUMORU

TO BYŁO PONAD JEGO SIŁY.

Włamywacz (wyskakując z ukrycia): Łaski! Poddaję się! Nie mogę dłużej słuchać tego śpiewu!

Zdrojowiska

RABKA-ZDRÓJ
Pensjonat „Porębianka“ poleca pokoje słoneczne z utrzymaniem. Sezon pierwszy ceny znacznie zniżone.

STENOTYPISTKA polsko-niemiecka, zdolna biegła w stenografji, poszukiwana. Zgłoszenia pod „Nr 3948“ do Biura ogłoszeń Stattera, Kraków, Rynek 8. 1516er

UNDERWOOD
i inne maszyny do pisania najtaniej i nadogodnych warunkach poleca
Skład maszyn biurowych
Max Löwenstein
Kraków
Zwierzyniecka 8, II. p.
UWAGA NA ADRES

GRAMOFONY i patefony oryginalnej marki — „Muzaphon“ i inne — w wielkim wyborze po najniższych cenach poleca: Magazyn Instrumentów Muzycznych „MUZA“ Kraków, Grodzka 15. 1063er

Sprzedaż

OKULARY najlepsze kupisz najtaniej w firmie Konrad Grössler, optyk, Kraków, Grodzka 41. 159-ar

PŁACHTY na wozy nieprzemakalne, zagraniczne, różnych rozmiarów, dostarcza A. Romer, Kraków, Plac Matejki 5. 1617er

DOM NOWY

IV-piętrowy z pełnym komfortem, na prywcypalnej ulicy Krakowa — sprzedam, lub zamienię na dom w Katowicach. Zgłoszenia: Kraków, — Skrytka pocztowa 429. 669g

DZIEŁA judaistyczne, klasyków polskich, niemieckich, beletrystyczne tanio sprzedam. Zgłoszenia: „Bibljoteka“ do Adm. „N. Dziennika“. 670g

Kupno

KUPIĘ używaną lodownię dla celów restauracyjnych. — Oferty pod „Restauracja“ do Adm. „N. Dziennika“.

Różne

BIOCHEMICZNE Laboratorjum poszukuje wprowadzonych w składach aptecznych przedstawicieli, celem rozpowszechniania preparatu do otrzymania kuracyjnych napojów orzeźwiających. Oferty pod „Vitosan“. — Towarzystwo Reklamy Międzynarodowej, Warszawa, Marszałkowska L. 124. 1619ssc

Za darmo
podam każdej pani bardzo skuteczny środek przeciw
upławom
Za szybki skutek pozostanie mi każda pani wdzięczną. A. Gebauer, Stettin, H. 32. Friedrich-Eberstr 105 (Niemcy). Dołączyć na portorja. 1615x

KONCESJĘ szynkarską detaliczną, pełną, w Krakowie odstąpię zaraz. — Zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika“ pod „Koncesja“. 661g

„DYWAN“, Tkalnia dywanów, kilimów, Kraków—Podgórze, ul. Kingi 9, Telef Nr. 1609, tramwaj Nr. 3 — poleca dywany, kilimy bezkonkurencyjnie tanio. Klinika do naprawy dywanów perskich kilimów.

SIATKI (tkaniny) druciane, stalowe, mosiężne, bronzowe i platerowane dostarcza: A. Romer, — Kraków, Plac Matejki 5.

PRENUMERATA: w Krakowie i na prow. miesięczn. Zł. 6'00, kwartal. Zł. 18'00
w Krakowie z odnoszen. do domu „ „ 6'20 „ „ 18'60
Na prowincji z przesyłką pocztową „ „ 6'60 „ „ 19'80
Zagranica z przesyłką pocztową „ „ 10'00 „ „ 30'00
„NOWY DZIENNIK“ wychodzi codziennie, także w poniedziałki i dni poświąt

OGŁOSZENIA: Podstawa obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie. — Strona w tekście i nadesłanem ma 8 łamy po 74 milim. — Strona za tekstem 6 łamów po 37 milim. — Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów.
CENY w złotych: I. strona 1'25. — Tekst 1'—. Nadesłane 0'75. — Za tekstem 0'25. — Drobne od słowa 0'20. Dla poszukujących pracy 0'10. — Gratulacje 12'50. — Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%

Wydawca: Za Spółkę Wyd. „Nowy Dziennik“: Zygmunt Hochwald. — Redaktor naczelny: Dr. Wilhelm Berkelhammer.
Redaktor odpowiedzialny: Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa Kraków, Orzeszkowej 7, pod zarządem Maksymiljana Feldmana